

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL

Csaj, Str. Baron L. Pop 10

TELEFON: 9-77

Ejeli telefon (nyomdai) 2-02

ELŐ ÍZETESI ÁRAK:

Egész évre
Félévre
Negyedévre
Egy hó a

Alvfi lyam 26. sz.

1938. február 2 Csütörtök

5688 Söbat 11

Dr. Ramasetter Róbert
Budapest
szept. 2. II. 8.

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Zsidó templomot rombolni nem bün...

Nem lehet azért haragudni, ha a védőügyvéd a bírák asztala előtt minden lehél és minden lehetetlen eszközt megfogad arra, hogy védcének helyzetét onyhise. A védőügyvéd kötelesség-szerűen cselekszik, amikor esetleg jobb meggyőződésének ellene is, szónoki készségének teljes pártosát latba véve, paragrafusokkal, tanuvállomásokkal, pszichikai momentumokkal és tárgyi bizonyítékokkal harcol a vádolt érdekeben.

a gyűlölködés és rombolás munkáját valamilyen indokkal plauzibilissé tudja tenni. És ki tudná kétségbe vonni, hogy a hadbíróági tárgyaláson elhangzott védőbeszéd ha nem is direkte, de indi rekte ennek a propagandának szolgálatában állanak. És itt ismételjük: nem lehet

itt méntég ezekre a nyilvánvalóan uszi tö beszédekre az, hogy védelem érdekeben azodották el azokat a védőügyvédek. A védőügyvédeknek a törvény és a jog tisztelének érdekében meg kellett volna tudni tartani azt a határt, a meddig a védelem érdekében az abszolút igazság és a törvényes rend megsértése nélkül elmehetnek. Ha pedig nem a védelem érdekében beszéltek így az ügyvédek, hanem saját meggyőződésüknek adták kifejezést, úgy még sokkal súlyosabb az ügy, mert egy ügyvédtől különö-

sen el kell várni, hogy a bíróság előtt respektálja a törvényt. Az, amit a tegnapi hadbíróági tárgyalás néhány védőügyvédje elmondott, teljesen kimeríti a büntött feldicséresének összes kritériumait. A beszédek nyilván hangzottak el, tudomást vett róla a bíróság, tudomást vettek róla azok a csoportok, amelyek felé tulajdonképen adresszáva volt s reméljük, talán nem fogja elkorúlni a figyelmét az arra illetékes hatóságoknak sem.

Óriási érdeklődés mellett kezdték meg Hatvany Lajos báró bünperének tárgyalását

(Budapest, február 1. Az Új Kelet tudósítójától.) Számos mérben jelentették, hogy Hatvany Lajos bárót, az Erdélyben is kitűnően ismert író és politikus, Ady Endre lelkes propagátorát, aki hosszú éveken keresztül élt emigrációban s aki nemrég tért vissza Magyarországra, a budapesti rendőrség letartóztatta s nemzetgyalázás vádjával terhelten a Markó-uccai fogházba káértette át. Sztrache főügyész Hatvany Lajos ellen a bécsi „Jövő” című emigráns lapban írott cikkei miatt emelte a nemzetgyalázási vádat, amelyekben Hatvany Lajos, a magyar nemzeti tanács volt alelnöke rendkívül éles hangon támadta a magyar reakció kilegősét és gunyos szavakkal bélyegezte meg a fehér terror cselekedeteit.

hatott, mert a köztudat szerint Hatvany óriási vagyon felett rendelkezik. Arra a kérdésre, hogy ingóságai vannak-e, Hatvany erélyesen jelenti ki hogy nincsenek ingóságai. Ezután Medvigy Gábor védő indítványt terjeszt a bíróság elé, hogy az ügy aktáit küldjék vissza a vádtaácsnak, azzal a céllal, hogy a védelem megfelelő kifogásokkal élesen Sztrache főügyész elnzá az ügy vizsgálódását a vádtaácshoz, mire a bíróság megállapítja, hogy az ügy tárgyalható s így Medvigy indítványát el kell utasítani. Erre Medvigy Gábor védő semmisségi panaszt terjeszt a bíróság elé.

hibáztam. Az inkriminált cikkeket én írtam, de nem én tettem közzé, hanem a szerkesztőség. Az elnök ama kérdésére, hogy milyen cél vezette a cikkek megírására, Hatvany megkéri az elnököt, hogy elmondhassa azokat a körülményeket s azt az idegállapotot, melyek őt megátolták abban, hogy határozott programja ellenére távolrólta magát olyan cikkek megírásától, amelyek magá is elítél.

A védőügyvédnek szabad, sőt kell is azt bizonyítania, hogy a vádolt nem követte el a terhere rótt cselekedetet, vagy ha ezt bizonyítani nem tudja, szabad és kell a materális és pszichikai körülmények egész legáját felsorakoztatania, melyek segítségével enyhíteni tudja a bírák előtt védcének bünét. De természetesen mindennek van határa és így a védőügyvédi buzgalomnak is. Ha valaki gyilkolt, a védőügyvéd megpróbálja bebizonyítani, hogy nem gyilkolt, vagy ha ezt nem tudja, igyekszik bizonyítékokat produkálni, hogy jogos felbáborodásban, erős feladulásában, beszámíthatatlan állapotában követte el bünét. De meg egyetlen a védőügyvédnek sem jutott eszébe kiatolni a bíró podium elé és szöles gesztusokkal valahogyan így szónokolni:

Hatvany Lajos nemzetgyalázási bünperében a Töröki-tanács február elsejére, azaz mára tízto ki a főtárgyalást, amely óriási érdeklődés mellett ma reggel kilenc órakor kezdődött meg.

Sztrache főügyész felemelkedik helyéről és megkezdi vádiratának felolvasását. A vádirat szerint Hatvany a Dicsben megjelent „Jövő” című lap hat cikkében Magyarországról változásokat állított, amelyek Magyarország hitelének csorbítását eredményezték a külföldön. E cikkek által az ügyész szerint Hatvany elkövette és kimozdította a nemzetgyalázás büntetést. Ezenfelül a magyar nemzet és állam megbecsülése ellen is vétett, melyet súlyosbít az a körülmény, hogy a magyar nemzet Hatvanyt minden megadott: vagyont, rangot és tiszteletet. A főügyész szerint azok a cikkek, amelyek a nemzetgyalázást tartalmazzák, a következők: „Magyar levél magyarokhoz”, „Közkeletlenség”, „Válaszúton”, „Megpukkadok a méretől”, „Hazám, hazám”, „Petőfi és Németország”.

Engem, — folytatja Hatvany, — az a gondolat vezérelt, hogy a lecsatolt területek magyarságában ápoljam a magyarság szeretetét. Néhány cikkben olyan retetét. Igaz, hogy néhány cikkben olyan kitételek foglaltanak, amelyekért most itt vezekelek s amelyekért becsánatot kérek. Azért írtam őket, mert rettenetesen el voltam gyötörve, üldözöttnek éreztem magamat s a hazai állapotokról tulzott hírek érkeztek az emigrációba. Súlyos idegállapotomban néha nem tudtam megkülönböztetni a felelőtlen elemeket a felelős tényezőktől. Ez volt az alaptévedésem.

— Bírő urak! Igaz, hogy ez az ember gyilkolt, de jól tette, hiszen a gyilkosság nem bün, hanem erkölcsös cselekedet.

Töröki elnök mellett Méhes Ignác és Avendi Jenő látják el a szavazó-bírák tisztségét Hatvanyt dr. Sebestyén Ernő és Medvigy Gábor ügyvédek védik.

„Súlyosbítói körülmények”

„Becsánatot kérek...”

A kolozsvári hadbíróaságon tegnap elhangzott védőbeszédnek egyenemelyike azonban azt bizonyítja, hogy ügyész is lehet mondani. Azt bizonyítja, hogy a védőügyvédnek minden rizikó nélkül szabad a büntetést fel is dicsérni. Igaz, hogy jelen esetben a büntetést nem gyilkosság, még csak nem is lopás, vagy alkasszás, csak egyszerűen zsidótemplom rombolás, amit ugyan néhány be-cikkelyezett paragrafus épen úgy tilt, mint a többi büncelemek, ez a cselekedtség azonban nem alterálja nagyon azt a néhány védőügyvédek, akik kateorikusan leszögezték egy új erköcsi taníté, felt, hogy zsidó templomot összerombolni nem bün, hanem egészen érthető bátor és derék cselekedet.

Rendöröknek kell visszazorítani az érdeklődőket

Sztrache főügyész vádiratának felolvasásakor a hallgatóság feszült figyelmet tanusit. A tárgyaláson nagyszámban megjelent külföldi hírlapírók ellen jegyznek. A külföldi hírlapírók mellett ott lehet látni a budapesti előkelő világ számos tagját köztül pedig Lengyel Menyhértet, Karáthy Frigyeset, Hatvany Lilit, a Hatvany család többi tagját, Faludi Sándor szingizagatót és számos más notabilitást.

Megbánása fetetlenül javára esik de számot kell adnia cikkeiről. Őn azt állította az ügyészségen, hogy az elcsatolt területek magyarságán akart segíteni. Akkor miért írta meg a cikkeket ilyen kihívó hangon? Az ügyészségen azt vallotta, hogy a kihívó hangot azért használta, hogy az utódállamok kormányai ne tiltsák ki lapját országuktól. Hatvany tiltakozik e vallomás valódisága ellen.

Az utóbbi évek zsidó krónikájának legsonzorubb olvasmánya az a néhány védőbeszéd, amely a tegnapi hadbíróaságon olyan nyíltan feldicsérte a templom rombolásokat és a szentségek meggyalázását. Volt-e ezeknek a védőbeszédeknek részük abban, hogy a vádlottak egy részét felmentették, másik része pedig erőt a büntetést kapott, az e pillanatban nem is fontos. De fontos az, hogy azok a csoportok, akiknek megjavítását előzza a koemány nagy garra! beígért szankció hadjárata, ha a tárgyalásokról szóló beszámolókat elolvassák, jogi és erkölcs alapot meríthetnek maguknak milder antiszemita vandalizmus elkövetésére. Hiszen nyugodtan rámutathatnak arra, hogy ime vannak ügyvédek, a jog- és a törvény ismerői, akik a bírák előtt bizonyítani akarják, hogy a zsinagógáknak nem jár ki annyi védelem sem, mint a legágrólszakadtabb ember faluvegi kútipitójának.

A tárgyalás megkezdésekor a tárgyaló terembe bejutni akaró óriási tömeg visszazorítására egy szakasz rendört kellett kivezényelni, akik a tárgyalásra csak a meghívottakat engedik be.

„Elismerem, hogy súlyosan hibáztam”

Töröki elnök: Szóval fel akarta lázítani volt hazájuk ellen az utódállamok magyarságát, azt akarta, hogy ezek megundorodjanak volt hazájuktól? Mert inkriminált cikkeiben nincs egyéb piszkolódásnál és Magyarország befeketítésénél. Ezekkel a cikkekkkel csak nem akart jóindulatot teremteni Magyarországra iránt, ami pedig az üldözöttséget illeti, az Őn esetében egészen kibírható volt az üldözöttség.

Az elnök felteszi a kérdést: — Hol született? — Budapesten, 1880-ban. — Elnök: Vallása? — Római katolikus — feleli Hatvany Lajos mély megilletődéssel. Hatvany még a háboru kitörése előtt tért át a római katolikus hitre. — Családi állapota? — Nős vagyok. — Az elnöknek ara a kérdésére, hogy van-e vagyona, Hatvany kijelenti, hogy 650 hold földje és némi készpénze. — Ez a kijelentés nagy meglepetésként

Sztrache vádiratának felolvasása után Töröki elnök elrendeli az inkriminált cikkeik felolvasását. A cikkek felolvasása után Töröki elnök a következő kérdéssel fordult Hatvany felé: — Megértette a vádat? — Hatvany alig hallhatóan a következőket mondja: — Elismerem elnök ur, hogy súlyosan

mind a kettő tanult természetiek voltak... szinü volt az arc... vasmunkásoké... készen, egy csoport... veszünk egyet és... — mondta a fele... vét kiállt... még arra sem volt... zón Károlytól, már... pályaudvarra, ahon... ort párnapi utazás... erült... után egy nappal... fogolytáborból. Az... yódás kihajtotta a... Anna szobájába... feleséket üdvözölje... a férje, a félelem... az a félelem, hogy... tudja Annát meg... a szeretkezés... Eger valója ösztö... er után kívánczolt... ára, mint ahogy ő... hogy ugyanaz a... egyező a magassá... nük s hogy neki is... önösen erős és fel... illaja van, Károly... charddal való mult... ismerte, mintha... k, annyira el volt... Anna Károly gondo... n felt, melyet min... emberben keres... és... hogy a fo... éle el Károly... na lakott... kákon és erdőkön... buvóheivire, több... amok mentén, ég... tette meg állandó... zják s ez alatt az... szaka aludt valami... adon álló emelet... k ki az ősi tartó... híz, amelyikben... zszámot. Tudta az... tótt innen... tórt arcáról és cipő... na és Collmann es éjszaka... veig... eg... W. ste... 60 L... 92-ust.

Kun Béla elől szöktem ki

Az elnök gunyoros szavaira Hatvany kijelenti, hogy nem azért használta cikkeiben az éles hangot, hogy az utódállamok kormányai ki ne tiltsák a „Jövő“-t, hiszen cikkjeit egyszer Romániából, egyszer pedig Jugoszláviából hosszabb időre kilitolták lapját, melyben a cikkek megjelentek.

Török elnök köbeszöl: — Ön egészen tudatosan írta cikkeit az utódállamok szájaize szerint.

Hatvany: Még egyszer alázatosan bocsánatot kérek.

Török tovább replikázik:

— Gondolta, hogy ezzel a hanggal fényre tud használni a magyarságnak?

Hatvany: Legalább száz cikket írtam számúzetesenben s az ügyességnek csak ezt a pár cikket sikerült rekrimálnia.

Török: Ön kiszökött az országból, a szökés pedig nem nevezhető emigrációnak.

Hatvany: Kun Béla elől szöktem ki.

Török: Ha az országnak ártani akart, kiválóan elérte célját, mert aki ezeket a cikkeket elolvassa, annak meg kell utánnia Magyarországot.

Hatvany: Hivatkozom azokra az előadásokra, melyeket az utódállamokban tartottam, amelyeket mindig nagy örömmel fogadtak az utódállamok magyarsága. Eme előadások vege az lett, hogy kintaszították Csehszlovákiából.

Török: Az Ön cikkeinek nemcsak a hangja gyalázkodó, de a tartalma is.

Hatvany ismét hangsúlyozza, hogy összetévesztette a felelőtlen elemeket a rendet helyreállító felelős elemekkel, majd az elnök ama kérdésére, hogy mi volt a szerepe az októberi forradalomban, a következőket mondja:

— Az októberi forradalomba mint új sagiró kerültem bele. A nemzeti tanácsban semmi szerepem nem volt, Beigrádba is erőszakkal vittek le, ahol csak statisztáltam. A kommun alatt sok szolgálatot tettem az országnak. A kommunisták propaganda-hivatalt rendeztek be házámban. Egy éjjel asztalomnál ülő nő tervrajzot találtam, amelyeket feleségem lemasolt, amelyekről illetékes vizsgálat után kiderült, hogy akadt tör. rajza. Erre az antant képviselői ráparancsoltak Kun Béla, hogy mutassa a Duna nemzetközi folyam, az aknákat azonnal távolítsa el a Duna medréből ami meg is történt. Amikor a Ludovikások ellenforradalmát elfojtották, Románelli ezredes kijelentette: a mi érdemünk hogy a hajók nem robbantak fel.

Végül kijelenti, hogy a „Jövő” című lap alapításában sem szellemileg, sem anyagilag nem vett részt, abba két évig egyáltalában nem írt cikkeket.

Kihalt a bátor felfedezőik tipusa

A mai expedíciók nagyvállalkozók üzletei. Archeologia repülőgépről. Pszichoanalitikusok tanulmányozzák az emberevőket

Az a felfedező-típus, amelyik pár tucat nézer társaságában mekivágott az őserdőnek vagy néhány szánkóval és kutyákkal elindult az északi sark felkutatására, ez a romantikus emberfajta szép lassan kihalt, áldozatul esett a technika fejlődésének és az ezzel járó industrializálódásnak. A mai expedíciók közönséges üzleti vállalkozások és sikerüket nem az egyéni bátorság, Kolombusz Kristóf, amikor a Niuan-ganizáció és az adminisztrátori ügyesség. Kolombusz Kristóf, amikor a Niuvál, Pinta-val és a Santa Maria-val felfedezte Amerikát, mindent összevetve 2115 dollárt költött — Fitzhugh Green amerikai tengerész-tisztnak, a Mac Millan-expedíció egyik tagjának számlája szerint — az utra. S „St. Louis Post-Dispatch” és a „New York Times” ezzel szemben

az északi sarkról küldött néhány szavas tudósításért kerék kétszáz-ezer dollárt fizetett Amundsennek.

A modern expedíciókat úgy szervezik meg, mint valami iparvállalatot. Tegyük fel, hogy a vezető — aki csak jelentékeny és befolyásos személyiség lehet — Newyorkból akar az északi sarkon keresztül Berlinbe repülni. Meccsinálja a kalkülációt. Kell az expedícióhoz egy kormányozható léghajó, egy-egy mentőhajó a sarki tenger két oldalán, felszerelés, táplálék, személynévi kiadások. Az összes költséget kerekben egy millió dollárra becsüli. Hogy szerzi ezt meg? Először is megnyeri az amerikai hadsereg, vagy tengerészet támogatását, hivalkozással vállalkozása propagandaértékére. Azután keres egy nagytőkést, aki szereti a reklámot és emiatt hajlandó az ügyet nagyobb összeggel finanszírozni. A névember esetleg ígéretet kap arra, hogy valami földterületet, amit az expedíció a sarkvidékek fölfedez. róla fognak elnevezni. (Áfrika, Délamerika és a sarkvidékek térképein hemzsegek a nemzetközi nagykapitáliszták nevei.) A tudományos testületek és repülő-társaságok szintén nem idegenkednek a reklámtól és erkölcsi támogatásuk kívül hajlandók anyagi áldozatokra is. Az expedíció vezetője ezután a sajtóhoz fordul. Befutnak az ajánlatok és tíz nap múlva már aláírja a szerződést egy nagy napilap-szindikátussal az első táviratokra és egy

hetilapkiadó-vállalattal illusztrált cikkekre, leköti magát egy könyvkiadó-vállalattal, egy filmtársaságnak, azonkívül egy koncertirodának, amely vizsztatérése után előadóközönségre viszi. A „felfedező” így lesz igazgatója és üzletvezetője egy óriási és bonyolult vállalatnak: bizonyos irányú tudományos képzettségén és hírnevén kívül — enélkül szóba sem állnak vele — élelmes üzletembernek, ravasz diplomatának és ügyes menedzsernek kell lennie. Ha ezek közül a tulajdonságok közül egyik sem hiányzik belőle és az expedíció sikerül, akkor a tényleges költségeken kívül még pár százezer dollár tisztá haszonnal zárhatja a vállalkozás mérlegét.

Tulajdonképpen már nincs is mit felfedezni.

Az expedíció-ípar ez nem zavartatja. A profit eszhitón mosolva felülük és ők a régi felfedezőket megsemmisítő ötletességrel fedezik fel újabb felfedezni valókat.

Az 1922-es évi expedíciók legnagyobb részét az ősszomer keresésére indították el.

illetőleg azt az összekötő kocsit keresik, amely a darwini hipotézis szerint a maiom és az ember közpő írtató-dott be. Roy Andrews, aki Chinában kereste ennek a missio link-nek a nyomait, folytatni fogja a forradalmi zavarok következtében félbeeszkadt kutatásait. Több expedíció készül a Szahara sivatagba, hogy bizonyítékokat keressenek annak a teorának az igazolására, amely szerint az a teljesen méntelen pusztaság valamikor — valószínűleg a iókorszakban — a föld felszínén lekött terület volt. A Brit Archeológiai Intézet expedíciót küld a Föld-tenger partjára, Japánban környelkára, ott ugyanis legutóbb egy homlokcsontot találtak, mely a tudósok véleménye szerint a neandertáli elődei ősember korából való néhány koponyájának egy darabja. De lehet, hogy egy hominoid. Ezt nem az archeológusok mondják, hanem én. Taljesen tudománytalan kijelentés, de így olyan közel az igazsághoz, mint a tudósok nézetel. Abbezzimát a régészeti kutatók eddig békében hagyták, most két expedíció is indul oda, egy angol és egy francia. Szíriába már utrakelt egy expedíció, mely a kétezer év előtti római táborozás nyomait keresi itt és renülőgépéről akarja megállapítani, hogy hol húzódnak a rómaiak megmaradt földsáncai,

amelyeket a földön álló természetesen nem ismerhet fel, mert természetes földalakulatoknak nézi, a magassból azonban valószínűleg felismerhető lesz a mesterséges sáncokat jellemző szabályosság. Délamerikába, amelynek nagyrésze még alig ismert, két expedíció megy. Az egyik Dyott amerikai ezredesé, aki

január 15-én már el is indult, hogy kibeadítsa Fawcett ezredesét, aki 1925-ben Tanajoz és Xingu folyók között beszorult a braziliai őserdőbe.

Fawcett ezredes a fehér indiánok városának átkutatására indult el s mint-hogy nem tért vissza, rég holtnak hiték, míg a múlt év szeptemberében Courtville braziliai mérnök hírül hozta, hogy véletlenül találkozott az őserdőben a félig elmebeteg Fawcettel és fiával, (harmadik kísérőjük időközben meghalt.) A Dyott-féle expedíció a legmodernebbül van felszerelve és többek közt

rádió-leadó készüléket is visz magával az őserdőbe, hogy a civilizált világgal állandó érintkezést tarthasson fenn.

Ugyancsak Délamerika legdélibb csucának felkutatására indul el hamarosan Günther von Plüschow volt fra-

gettkapitány, akit a berlini Ullstein-lapkiadó-vállalat küld ki. A híres tsing-tai repülő nem aeroplánon, hanem „Feuerland” nevű kis, harmincnyolc tonnás vitorlás kutteren két utra, amineél még Kolombusz „Pintá”-ja is nagyobb volt. Plüschow a Tüzföldet, akarja beutazni és szintén visz rádió-leadókészüléket magával.

Forbes-Leith őrnagyot, aki Kelet-Perzsia vadonja átkutatására készült, már nem az ősszomer nyomai érdeklik, hanem perzsiai vadzamarat akar találni. Mac Millan az idén is Labradorba megy folytatni kutatásait. Beebe a kassói tengerben dolgozik. Byrd és Ellsworth újabb sarki repülőseket terveznek. Nansen egy német léghajóval Berlinből akar az északi sarkra repülni. James Clark már Tibetben van. Davis, Hurley, Putnam, Wilkins, Mawson és még egy sereg expedíció-direktor képtelenségű civilizálatlan vidékekre. Egészen különleges

a budapesti dr. Róheim Géza vállalkozása, aki az uguineai emberevőket keresi fel, hogy pszichoanalitikai tanulmányokat végezzen rajtuk.

Róheim, akinek Hermina-uti villájában lótték agyon tíz évvel ezelőtt Tisza István grófot, egyike a ma élő legkötőbb folkloristáknak, amellelt buzgó követője a bécsi Freud professzornak és elhez képest a folklorisztikát is a pszichoanalízis szolgálatába állította. Utazása tulajdonképeni célja, hogy ellenőrizze dr. B. Malinovski londoni egyetemi tanárnak a trobriand-szigeti emberevőkön végzett megfigyeléseit. Malinovski ugyanis, aki régebben szintén freudista volt, az uguineai szigeten nyert tapasztalatai alapján meczafolia Freudnak azt az alapvető tanítását, hogy a primitív társadalomban, az őcsordában az ana iátsza a vezetőszerepet. A freudisták azt remélik, hogy Róheim — ha csak páciensei között meg nem eszik — be fogja visszatéríteni igazolni Malinovskivel szemben Freud fölfevéseinek helyességét. A föld felületének hét-nyolcadát még nem látta emberi szem.

Ez az a terület, ami víz alatt van. A természetrajzi kutatók a tenger fenekén még sokat produkálhatnak. A Dithlehem-Stahl-Korporation most készit Beebe számára egy hűvárharangot, amelyben az amerikai 5—10 000 láb mélységbe szándakozik leszállani. Beebe eddigi tapasztalatai alapján azt állítja, hogy

a tenger egészen mély rétegeiben villamos világítás van.

Íllőleg az ott élő lények elektromosság-szerű kisegázzással maguk világítanak maguknak.

Fent a levegőben Marcready dolgozik a harmincezer láb magasságon túl végzett megfigyeléseket. Legutóbb a maiomról emlékeztet Davton fölért repült olyan magasságban, hogy a hideg minusz hatvankét Celsius fok volt és a levegő ritkasága következtében az egyik nitó elvesztette eszméletét. Si: Cubham számítása szerint ötvenezer láb magasságban a mai repülőgép óránként ezer mérföldes sebességet is elérhet, ugy, hogy

egy nap alatt körülrepülhetné a földet.

Ezt a hipotézist amál könnyebben megsemmisírozhatta az angol tudós, mert a közeljövőben nem kell tartani a magassági rekord rekord ilyen nagyarányú megújításától.

Legutóbb megvagyolták a kutatók a föld belsejét. Erről alig tudunk valamit. Néhány évvel ezelőtt még az ötözer láb mély olajkutak is ritkaságbanba mentek, ma már azonban nyolcezer lábnyira is lefúrtak. Ez a legnagyobb mélység egyelőre, amit a föld belsejébe emberi kéz fúrt. A kutatás ezen a területen azért nem halad előre, mert rendkívül drága. Olyan mély nyílás furása, amely a föld belsejéről való tudásunkat érdemlegesen bővítené, egy amerikai mérnök számítása szerint körülbelül hetvenmillió dollárba kerülne. Igazán nem fizetődik ki.

Temesvári Sörfőzde Rt.

az ország legnagyobb és legmodernebb sörgyáranak

cluji központi főraktára

hűtőteleppel és nagy műjéggyárral, a cluji pályaudvarral szemben

március hó folyamán megnyílik.

Szervező iroda Cluj, Calea R. Ferd. 40. Telefon 108. Sürgönycim: Timişbere Cluj

Boris Stefanov a bukaresti hadbíróóság előtt

Hogyan fogták el a bukaresti kommunista összeesküvőket? A „szép fiú” hullája. Ejtett revolverharc a Siralomvölgyében. Míg sem oldódott meg a „szép fiú hullájának” rejtélye. Mi történt Pavel Tzacenco-val?

(Bukaresti-Bukarest, február 1. Az Uj Kelet tudósítójától.) Többszöri elhagyás után a bukaresti hadbíróóság végre hozzáférést a kommunista Boris Stefanov pörének letartóztatásához. Boris Stefanov, aki ma a hadbíróóság előtt áll két évvel ezelőtt kommunista összeesküvőt tervezett Romániában, de a rendőrség kellő időben értesült az összeesküvésről. A Belu temető mellett az úgynevezett Siralom völgyében találkoztak a kommunisták és a rendőrségnek sikerült az egész összeesküvő társaságot több óráig izgalmas revolverharc után elfogni.

Boris Stefanov két évvel ezelőtt még román kamarai képviselő volt

A hadbíróóság előtt álló vadlott életvalóságos regény. Mint újságíró kezdte pályafutását és az első Averescu kormány idején szocialista programmal bekerült mint kamarai képviselő a román parlamentbe. Amikor kitört az általános sztrájk Romániában, élénk szerepe volt a sztrájk megszervezésében és ezért le is tartóztatták. Amikor szabadságra került, külföldre távozott, ahol megkezdte a románellenes propaganda megszervezését. A következő évben — mintha semmi sem történt volna — újra megjelent Romániában, de ekkor újra elfogták, hadbíróóság elé állították, ahol tíz évi súlyos börtönbüntetésre ítélték. Utközben ahogy a jilavai börtönbe szállították, sikerült neki a kísérő katonák elöl megszöknie. Két év előtt újra megjelent Romániában és most már nagyobb óvatossággal újra hozzáférést a kommunista propaganda megszervezéséhez. A rendőrség egy furcsa regényes véletlen folytán szerzett tudomást Boris Stefanov működéséről.

A „szép fiú” hullája árulta el a kommunistákat

A Bukaresttől husz kilométernyire fekvő Cernica nevű községben a portyázó csendőrök egy fiatalember hullájára akadtak. A hulla a Cernica partak sziklás partján fektett és az azonnal megindult csendőri nyomozás csupán annyit tudott megállapítani, hogy az ismeretlen fiatalembert, valami súlyos tárggyal ütötték fejbe és ez okozta azt a borzalmas tiltonyi sebet a hulla koponyáján. A csendőröknek azt is sikerült megállapítaniuk, hogy a hullát a megtörtént gyilkosság után helyezték el a sziklás parton, valószínűleg azzal a céllal, hogy a nyomozó hatóságokat félrevezessék. A felvetés szendelő, a hulla fekvéséből tényleg arra következtethetnek volna, hogy a szerencsétlen fiatalember, megcsuszott a sziklás parton, elvesztette az egyensúlyát és lezuhant az öt-hat méter magas partról. A megindult nyomozás még az áldozat nevét sem tudta megállapítani és az akkori rendőri hírek, bár néhány sorban be is számoltak a sebtől bántó nyílról, az áldozatról mindíg mint a „szép fiú” hullájáról tettek említést. Eltelt vagy két hónap és a hatóságok beszüntették a nyomozást a titokzatos bűnyűben. Most már csak a véletlen lebbentette fel a szép fiú hullájának rejtélyét. És a véletlen — ez a legnagyobb detektív — tényleg működésbe is lépett és nemcsak a borzalmas gyilkosság elkövetőjét adta a bíróság kezébe, hanem egyúttal egy magyaránny-kommunista összeesküvésről is lerántotta a leplet.

Egy besszarábiai parasztlány megker a brulatis gazdája

A cernicai csendőrpáncsnok előtt megjelent egy fiatal besszarábiai illetégségi parasztlány, Maria Madrionova és elmondta, hogy a szeretője Jon Florea

pilóta őrmester hónapok óta lopkodja a közeli repülőtér katonai anyagraktárát. A csendőrök azonnal megjelentek Florea őrmester lakásán és nagymennyiségű katonai felszerelési anyagot találtak. Az őrmestert letartóztatták és átadták a második hadtest hadbíróóságának. Az őrmester lakását a falu körémarosánál bérelte, aki a csendőrök, mint orgazdát hallgattak ki. A körémaros Tanase Jonescu, akit azotban mindenki csak a csufnéven „Biserica”-nak hívtak, merően tagadta, hogy neki valami köze is lenne a lopásokhoz.

Másnap Maria Madrionova újra megjelent a csendőrpáncsnok előtt, de most már alig lehetett erre a szép parasztlányra ráismerni. A megtámadt arcából alig látszottak ki a véraláfutások szemei. Madrionova sürri juttatások között elmondta, hogy a „Biserica” miután a csendőrök elvitték a tolvaj őrmestert berohant a szobájába, rázárta az ajtót és borzalmasan elverte. Csak nagy nehézségek között sikerült neki a bezárt szobából megszöknie. Térdén állva könyörgött a csendőröknek, hogy kísérjék fel Bukarestbe, mert nagyon fél Bisericától, hogy őt is meg fogja gyilkolni, mint egy hónap előtt azt a szép fiút.

A szép fiú borzalmas halála...

A bukaresti csendőrpáncsnokságon Madrionova részletes vallomást tett, elmondta, hogy néhány hónap előtt került Besszarábiából Bukarestbe, ahol megismerkedett Florea pilóta-őrmesterrel, aki elvette magával Cernicára is. Szívesen követte Florea-t, mert szíves és előzékeny volt hozzá kezdetben, de aztán amikor kihülőben volt a szerelme — durván kezdett vele bánni. Nemesak arra kényszerítette, hogy dolgozzon a körémarosban, hanem még a fizetését is az őrmester itta el... Még talán ezt is eltűrte volna, ha Florea hü maradt volna hozzá. Azonban el kellett tűrnie azt, hogy Florea egy idegen nőt vezetett a szobájába és neki a körémaros egyik padján kellett aludnia. Ezzel aztán betelt a mérték. Feljelentette Florea-t lopásért és most már a körémarost is börtönbe akarja juttatni, mert ő ölte meg a „szép fiút”.

A szép fiú megölését így mondta el Maria Madrionova:

— Négy héttel ezelőtt egy este, elegáns, jó öltözött, szép arcú fiatalember érkezett a körémarosba. Leült vacsorát rendelt. Biserica szokása szerint ott ült az ismeretlen ember asztalához és beszélgetni kezdett vele. Madrionova kiint volt a fákamarában és tisztán hallotta, amikor a körémaros elmondta a feleségének, hogy az ismeretlen emberrel három-száz ezer lej készpénz van...

Ez órával később, amikor Madrionova kiment az udvarba, az istálló mögött már ott fektett a fiatalember holtteste. A körémaros rá akarta bírni az ismeretlen embert, hogy töltsé nála az éjszakát, de ez ugyancsak vonatkozott ottmaradni és ezért azonnal végzett vele. A meggyilkolt ember hullája mellett ott fektett egy vasdörög vérről bemooskolva... ezzel végzett áldozatával a körémaros. Másnap reggelre már ott volt a Cernica sziklás partján a „szép fiú” hullája.

A besszarábiai lány újabb leplezéseket állt elő

A csendőrség azonnal letartóztatta a körémarost és feleségét. A megtartott helyszíni szemle mindenben igazolta Madrionova állítását. Megtalálták a vasdörögöt, az istálló falán is találtak vérvonásokat. E bizonyítékok alapján Biserica körémarost becsapították a vacaresti fogházba.

Madrionova e borzalmas bűntény le-

leplezése után újabb szenzációs leplezéssel állt elő. Elmondta, hogy habár ő nem tudja, hogy mi volt a „szép fiú” neve, de annyit biztosan tud, hogy az a bukaresti kommunista kémszervezet ki-küldöttje volt és az ő volt szeretője Florea őrmester is tagja volt ennek a bandának. Azt is elárulta a rendőrségen, hogy a kommunista szervezet a legközelebbi gyűlést a Belu temető mellett az úgynevezett Siralom-völgyében fogja tartani.

Ejtett harc a Siralom-völgyében

A Belu temető egy magastalon fekszik és egyik oldalán, ahol egy hatvan méter mély völgy tőrül el, valaha személtelarakó telep volt. A külváros lakói neveztek el ezt a helyet a Siralom-völgynek és ma már a hatóságok is szankcionálták ezt a nevet. A Siralom-völgye sürri bozóttal van beöve és a külvárosi apácavilág szívesen húzódott meg a sürri bokrok védelme alatt, ahol nem kellett tartaniuk a rendőrök rajtaütésétől.

Madrionova vallomása alapján a rendőrség nagy készültséggel indult el, hogy az állítólagos kommunista gyűlést megakadályozza. A szigorú vezérigazgató helyettes Stan Emanuel, vezette a különítményt a Siralom-völgybe. A megjelent kommunisták a szomszédos Belu temetőbe menekültek és itt majdnem reggelig tartó revolverharc keletkezett a rendőrök és a kommunisták között. A rendőrök jó fogást csináltak. Boris Stefanovon kívül foglyul ejtették Pavel Tzacenco-t is. Ennek a Besszarábiai született kommunista vezérnek romániai működése valóságos egy kalandor film változatosságával bonyolódott le.

Ma egy bérkocsist ítél el a hadbíróóság a rombolásokban való részvétel miatt

(Cluj-Kolozsvár, február 1. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kolozsvári hadbíróóság előtt ma újra Nagyvárad szerepelt Hegedüs László bérkocsis személyében, akit a rombolásokban való részvétellel vádol a bíróság. E szerint Hegedüs László december 9-én hangos szökésű kocsikkal együtt megállt Kirschner Ernőné nagyváradi úriasszony ajtaja alatt és döngelt kezdte a lezárt ajtókat. A döngölésekre azonban senki nem reagált, mire Hegedüs olyan lármát csapott, hogy a ház lakói kénytelenek voltak az ablaktáblákat felnyitni. Erre Hegedüs botjával beverte a lakás ablakait. A sarki rendőr letartóztatta Hegedüst, akit a szigorancúra kísérték. Innen elbocsátották, de később átadták a katonai hatóságoknak, ahonnan a kolozsvári hadbíróóság börtönbe szállították.

Hegedüs megesszi vallomását. Elmondta, hogy aznap este tökréteg volt és nem tudta, hogy mit csinál. Nem akart senki ellen agítani, csak a börtön hatására tette, amit tett. Ártatlannak érzi magát.

A károsult Kirschnernek teszi meg vallomását, aki elmondja, hogy december 9-én este még mindig a diáktüntetések hatása alatt állott és nagyon megijedt, amikor az ablakot döngelni kezdtek. A nagy lármára aztán kinyitotta az ablak-

Mi történt Pavel Tzacenco-val?

Mint fiatal diák egy kisenevi újságnál alkalmazást nyert Tzacenco és amikor 1921-ben Besszarábiában kommunista mozgalmat leplezett le a rendőrség, Tzacenco is börtönbe került, de fiatalosára való tekintettel csak egy évi börtönbüntetésre ítélték, melyet Konstantinábul kellett volna betöltenie. De Tzacenco útközben megszökött. Oroszországba került, aztán a bécsi kommunista központ megint visszaküldi Romániába. Csak 1925-ben sikerült a román rendőrségnek elfogni, megint csak alig néhány hónapot ült fogságban, mert mielőtt még tárgyalásra került volna az ügy, megint elszökött. Újra külföldre járt és legutóbbára Boris Stefanovval együtt jött be Romániába, hogy ketten megszervezzék a kommunista összeesküvést.

A jilavai fegyházban Tzacencora különös figyelemmel vizgálták, mert jól tudták, hogy ez a fanatikus ember — aki idáig már kétszer megszökött most is fel fog használni minden alkalmat arra, hogy bucsút mondjon a jilavai erődítésnek. 1926-ban, amikor Kisenevben a tartarbanári lázadás tárgyalását lefolytatták, a katonai bíróság Tzacencot is megidézte. A kommunista vezért kezén látni meghilensével gyalogszerele szállították Kisenevbe. Vistireni falunál Tzacenco a súlyos bilincsei dacára szökést kísérelt meg és a kísérő csendőrök állítólag agyonlőtték.

E magyaránny-kommunista összeesküvést — melynek egyik főváltója Boris Stefanov, ma a hadbíróóság előtt ad számot tetteiről — végredményben az ismeretlen „szép fiú” hullája leplezte le. A holttestet még annak idején a cernicai temetőben exhumálták, de a kitért még eddig nem sikerült megállapítani. Készséggel, hogy szintén a kommunistákhoz tartozott, így magyaránny meg, hogy annyi pénz volt nála és már két évvel a meggyilkolása után, a hozzátartozói közül még senki sem jelentkezett.

És Maria Madrionova, ez a fiatal parasztlány, aki nyomra vezette a rendőrséget, ma újra ott áll a Danbovita partján, szemben a nagy vásárcsarnokkal, ahol az állástalan családnyak ácsorognak. Egy csöndes családnál szeretne állást kapni, egy vagy két gyerek mellett, ahol el tudná fejteni a „szép fiú” borzalmas történetét.

Friss norvégiai csukamájolaj

már megérkezett. Teljesen izetlen és szagtalan, csaknem ivan mint a sardínia olaj. 1 üveg ára 50 lei. 4 üveg rendelésnél a portót nem számítjuk fel. Letérsít ingyen és bérmentve küldünk, ha egy lev. lapon pontos címét közli. Főraktár: Dr. Biró gyógyszerész, Cluj.

Szenzációs rádiókoncert

a CYTTY-kávéházban f. hó 2-án este

a Cluj Electrica vi. vállalat rendező ép. n. a világító Tug ra Western 10 kávéház közl. és hangsz. ép. n. a Székely közben Dudus zenekara muzsikál

IRCIK ÉS IRÁSOK

A kék barlang

— Ligeti Ernő kétkötetes regénye —

A kritikuskak, bármilyen természetű, tehát világnézeti negációja ellenére is, meg kell állapítani, hogy Ligeti Ernő új regénye: jelentős, érett, a szerző emberi és írói felkészültségének legjavát reprezentáló alkotás.

Az „Jüjő szűz” blöff-művésze és a „Fel a bakra!” problematikus értékei után az új regény megérdemli, hogy elmélyültebb szempontokból vegyük analízis alá. Megérdemli talán éppen azért, mert stílusának megtevésztő precizitása könnyen keltheti azt az illúziót, hogy Ligeti Ernőnek csupán jó fektüri sikerült írnia, minden belső súly és jelentőség nélkül.

Ami ezt a megállapítást csak felfülesség és gyógyíthatatlan averzió keltetheti a kritikuskakban, akinek még önmegtagadása árán is, az irodalmi műben a hatás mögött az életszerűség Ariadnó-fonalát kell megtalálnia.

Ligeti új regénye a francia realizmus és az egészen modern franciák neoromanticizmusának hatása nélkül aligha született volna meg olyanak, amilyen. De tud-e hatásokat: látó és pompásan megfigyelő, ezentelül higgadt (!) lírizmussal feltöltött ember könyve, akinek öntudatában feloldva és meghatározva vibrál saját énjé, kimondottan individuális és polgári én, amely képtelen túllendülni saját határain, határokon, amelyek nemesak szépségek, hanem egy bizonyos szempontból: elviselhetetlenek is.

Valószínű, hogy Ligeti Ernő nem akart többet, mint annak idején Flaubert akart: szenvedélytelenül ábrázolni a valóságot. De Flaubert óta vésszes évtizedek múltak el, melyekről kohójában elhamvadt a lart pour l'art igazoltsága s különben is: nincs az az „impossibilitás”, amelyből ne lehetne kivonni az egyéni állásfoglalás ércét.

Ligeti állásfoglalása és konklúziója a megbicsaklott, továbbmenni nem tudó emberé. Az éles kép, amelyet minden morbid árnyalattal megtevésztő és kivételes művészetével fest meg regényében: saját végzetének és determinációjának képe, a polgári, aki még nem dőbent rá egyéni tragikumára, az irodalmi okaira s éppen azért kénytelen-szerűen tarícolt nagyüzemű fejlesztett táposalmában.

Ligeti — egyes információk szerint — egy modern Bovarvne regényét akarta megírni új regényében. Ez kétségtelenül nem sikerült neki, legalább is abban a tekintetben nem, hogy hősnőjét szimpatikussá tegye. Gabv-jának plakia a konvenciózus morál által meghatározott romantika elvesztésében és a szerzőnek nincs meg a kellő bátorsága ahhoz, hogy kemény ítélőszéket tartsen felette. Megtartja őt annak a jól kiérdemelt unalomnak rablásában, mely ellen lázadni próbált, anélkül természetesen, hogy erre érzésbeli, vagy temperamentumbeli készségei lennének.

De Egyedi Pál alakja sem inkább zimpatikus s bár a szerző részvéte péha megvívóben próbál hőse mellé állani, akiben a „munka” emberéi arasztrofálja, a kritikus mégis csak a sivárságot érzi ki Egyedi Pálból, aki — mint annyi társa — képtelen az igazi jóra és az igazi bűnre is.

Ami mindezek ellenére: a „Kék barlang”, tenészságaival és kétséghelítő konklúziójával egyetemben a legemlékezőbb és legjavazabb mű, ami az erdélyi irodalomban — Markovics Rodion „Szibériai garnizon”-ja mellett — eddig nyomtatásban megjelent. Biztos szerző és szerzőség elmélyveléssel felszerelt művész alkotta. Nem az uttoró, de iskolázottságában a legtisztultabb eredményeket felhasználó író, akinek minden fejezetében sokkal több artizsziikumra bukkanunk, mint a stil-zsonglörök és irodalmi artisták számos kötetében. Emberi mű, mert nem affek-

tált, reális mű, mert igazként hat. Nem eredeti, de Ligeti típusokat akart rajzolni s e típusokhoz kellett alkalmaznia gazdag palettájának dekoratív színeit.

E könyv értékét talán éppen azzal a tiltakozással lehetne mérni, amelyet a „tulsó paron” állókból önkénytelenül kiváltott. E tiltakozás nem születhetne meg azzal a spontenakással, amellyel megszületett, ha a rajz, amit Ligeti ad, nem lenne olyan csaknem tökéletes.

Érzéki szemlélete, — tehát az a terület, ahol teljesen meg tud szabadulni saját káros determinációjától, — a Capri-szigeti részben valósággal tüzeve és rakétázva pompázik; ezeknek a részeknek föld- és tengerszaguk van: az ék élet illuziójával telítettek.

Igaz ezzel szemben az, hogy Ligeti új regényében a gondolati elem meglehetősen sivár. Mintha a millió, amelyet fest, megfojtana minden szabad, fel-

száryaló gondolatot. De talán ez is igazolt, hiszen azt az életet, azokat a szenvedélyeket, azokat az érzéseket, azokat a determináltságokat, amelyeket Ligeti élnék tár: éppen a szolgai beletörődés, a meglévőt konzerváló gondolatatlanság jellemzi.

Kolozsvári regény ez a regény, sok utánajárással talán az eredeti modelleket is megtalálnók s mégis: az író művészetén keresztül annyira tipusként ágnálnak előttünk sorsai, hogy bátran még lehetne mintázni róluk a kapitalizált, modernné fejlődő kisváros sorskomplexumát.

A véleményharc, amely a könyv körül pro és kontra dúl, részben sublektív, részben az egyetemes erdélyi kritikai válság ki nem írható okaira vezethető vissza. Egy azonban bizonyos: ilyen tiszta, átlátszó, univerzális szempontokat felelő módon Erdélyben

Felmentették a fordai cigány-multimilliomost, aki autójával elütött egy szekeret

Elvi jelentőségű döntést hozott a hadbíróóság arról, hogy a szekereknek kell kitérni az autók elől és nem megfordítva

(Cluj-Kolozsvár, február 1. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kolozsvári hadbíróóság sok súlyos ítéletet látott tárgyaló termének falai között ma érdekes társaság gyűlt egybe. Amikor a hadbíróósági jegyző felolvasta a vádiratot, tudomást szerztünk arról, hogy az az elegánsan öltözött, jóképű fiatalember, aki a vádlotak számára elkerített helyen ijedezik, egy ujdonsult tordai multimilliomos. Márkus Viktornak hívják és valamikor csak egyszerű vályogvető cigány volt. Mint ilyen, a vádlóképen szereplő Poppo Joan tordai földműves már gyerekkora óta ismeri, mert valamikor Márkus Viktor edesapja parkolási szokta Poppo Joan lovait. Az öreg Márkus azonban nem találta kétségbebiztosítónak a cigánykóváskodást és egy szép napon csapat papot otthagya, kiment Amerikába. Az öreg cigányhoz hamarosan kísértül szegődött Fortuna istenasszony is, aki erősen magához léncolva utóársát néhány millió dollárt juttatott a tordai cigánykóvácsnak.

Mérvők lesz a vályogvetőből

A háboru után pár évvel a cigányból multimilliomossá vedlett Márkus elhagyta Amerikát, azonban magával hozta az erdélyi hegy-völgyekbe Fortuna-istenasszonyt is, akivel, úgy látszik, nemzedékekre is érvényes szerződést kötött. A szerencselovag kovács-cigány urat faragott fiából, Viktorból, aki a hadbíróósági akciók szerint, elektromérnökke, sőt autótulajdonossá kepezte ki magát edesatyja millióinak segítségével. Amilyen szerencsés volt az apa, olyan szerencsés a fia is, aki néhány éve üzött autóturái alatt egyetlen egyszer sem ért autószerencsetlenség, azaz...

De mielőtt az események elébe vágnánk, meg kell mondanunk, hogy tulajdonképpen mi hozta Márkus Vikort, az

autótulajdonost és Poppo Joant, az egyszerű földművest a hadbíróóságra. A vádirat azt mondja, hogy Márkus Viktor autójával elütötte Poppo szekereit, melyben a tulajdonoson kívül még ketten, köztük Poppo Costin, a földműves edesapja ültek, elébe fogva pedig egy jobb sorsra érdemes lovaska baktatott. A hirtelen kanyarodónál az autó belement a szekerbe, messzire lendítvén ki ülőhelyeikből a bennülőket, míg a jó vészes nyaritással ráugrott az autóra. De Márkus Viktornak szerencséje van, — az autónak nem történt semmi baja, — ellenben a jó néhány perenyi kinos szenvedés után jobblétre szenderült. A megsérült és lovavesztett Poppo feljuttatással élt Márkus Viktor ellen és az elsőfoku rendörhatóság felmentő ítélete után felebbezést nyújtott be a kolozsvári hadbíróósághoz.

Ki terhel a felelősség?

A tanúk kétfélek: a vád tanui és a védelem tanui. A vád tanui Negulescu királyi ügyész munkáját igyekeznek könynyíteni azáltal, hogy bizonyítják, miszerint az autó ügyetleneségből és vigyá-

Egy az igazság Clujon: harisnyáért SIPOS-hoz forduljon
a melyik eddig 117 lei volt, az most 97 L
a melyik eddig 97 lei volt, az most 77 L
SIPOS
Cluj, Calea Regle Ferdinand 8.
harisnya, cs pke és rövidáru üzlete,

még kevés könyvet írtak, s ha próbálkoztak is vele: ez nagyon kevésbé sikerült.
A köteteket az Erdélyi Szépművéses Céh adta ki, Kós Károly néhány stílusos rajzával.
Salamon László

zatlanságból ütötte el a szekeret. A védelem tanui erőlesen elfojlák ezen állításokat, eskü alatt vallván, hogy a felelősség igenis a parasztokat és a megboldogult háziállatot terheli, akik nem tértek ki a hirtelen kanyarodóból előbukkanó automobil elől.

A vád képviselője fentartja a vádirat kitételeit, figyelmességéből származó bünténnyel vádolja Márkus Negulescu kapitányt, mert szerinte az autónak kellett volna kitérnie a kocsik elől és nem megfordítva, súlyos büntetést kér.

Popescu Háriu védőügyvéd ezt enyhén szólva fantasztikusnak tartja és néhány tréfával igyekszik rávilágítani arra, hogy a királyi ügyész a modern időkől elmaradt ember, akinek halvány sejtélmé sinés a modern technika vívmányairól. Néhány jogi jellegű kifejezést is hallottunk, amelynek során Mihail Moldovan tordai ügyvéd, az autó-utak rosszasságára hivatkozik és arra, hogy az utmérnöki hivatalok nem tesznek védeljzöket a kanyarodókhoz. A harmadik védő Horos tordai ügyvéd, az autó-utak rosszasságakollégiálással glórfikálja az autópárt és nyilván azok iránt való lenézésből, akik ma még szekeren járnak, kéri a panaszosok vád alá helyezését.

A hadbíróóságnak bizonyára nehéz fejtörést okozott az érdekes felebbeíteli tárgyalás ügyében való döntés. Ugy látszik azonban, Márkus Vikort most sem hagyta el Fortuna asszony, mert a hadbíróósági tanács felmentő verdiktet hozott, igazolva ezzel a civilizáció korát is.
(—lay)

Az Egyesült Közgazdasági bank igazgatósága tízmillió lejt kifizetett, hogy az egyezés létrejöhessen

(Cluj-Kolozsvár, február 1. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kolozsvári Egyesült Közgazdasági és Jelzálog Bank ügye új kedvező fázisba jutott. A hitelezők értekezlete által felkért bizottság véglegesen megállapodott a bank végrehajtó bizottságával, ami annak volt köszönhető, hogy a bank igazgatóságának tagjai tízmillió lejt fizettek be készpénzben a bank pénztárába a betétesek és egyéb hitelezők követeléseinek kielégítése érdekében.

A bank végrehajtó bizottsága ezzel az összeggel, amely pusztán a hitelezők kielégítésére használható fel, garantálja azt a kvótát, amelyet a hitelezők értekezlete már elfogadott. Eszerint 5000 lejt a követelések 80 százalékát, 20 ezer lejtig 60 százalékot, 50 ezer lejtig 55 százalékot, 200 ezer lejtig 50 százalékot, 200 ezer lejt fölül összegnek pedig 45 százalékát fizetik ki. A részletes fizetési feltételeket egyébként a hitelezők bizottságának mai számunkban megjelent hirdetménye közli.

Megelégedéssel kell regisztrálnunk ezt a lért, amely módot nyújt a hitelezőknek, hogy a kvóta szerint megmentsék pénzüket. A betéteseknek és hitelezőknek tudatában kell lenniük azal, hogy még a legrosszabb kényszerűség is

többet ér, mint egy esetleges csőd, hiszen a csődtömegből egyetlen fillért sem tudtak volna kimenteni a hitelezők.

A hitelezők bizottsága kétheti haladékot adott a betéteseknek és egyéb hitelezőknek az egyezés aláírására. Valószínűnek tartjuk, hogy ez alatt a két hét alatt az összes hitelezők alá fogják írni az egyezséget, annál is inkább, mert éppen most folynak a bankhitelezőkkel való tárgyalások is, akik előreláthatólag ép úgy, mint a magánhitelezők, méltányolni fogják az igazgatóság áldozatkészségét, amely a megegyezéshez szükséges tízmillió lejt a bank rendelkezésére bocsátotta.

SELECT-MOZGO

Na v s k-rei oiyatja b-mutatását a

Bánky Vilma és Ronald Collmann művészek

Egy szerelmes éjszaka

c. legújabb nagyikerü filmükben. Monopol Rg-a

Butor

vásárlás bizalom doiga
Ha jó butort akar venni, ne sajnálj az ut
Marosvásárhelyre
(Tj-Mures) és tekintse meg
Székely és Réti
Erdélyrészi Butorgyár Rt, hatalmas rakártaik.
Büsendorfer, Stingl, Wirth, Hoffmann
zongora és pianó
gyárak képv.selete.
Hiteles és egy lekező kedvező fizetési feltétel: k

Csütörtök
Bucure
Kelet tu
még val
válságba
nyos élet
Aki ilyen
utóbbi n
lia-domb
mas kup
ot járt.
nyire ug
munka
képviselő
Amerre
rűjébe ü
rat nem
ni, mint
ment véd
vezényelt
a két gy
Mitropol
sakos cse
szörös es
mara ép
lyosokon
csendőr...
A karz
ség kap
csatott je
alá veszt
tóság sze
is szürös
meg, nen
vert, bon
mányos e
Miért e
veres véd
háborus
az alapja
az ellens
jöttünk,
ritmusa.
bajos dol
tájéka es
zaj, tünt
nyoma s
szállingó
szerint,
mez, a k
ség is t
havas es
többsége
pedig jár
ször a t
velykszo
moly buk
a minder
geli lapo
Miért t
Kitől fél
ötven és
aki a né
szánt k
szemben
Nevels
E mar
be nap-n
ropolia
miatt vá
ostromlo
ellenzék
kormány
hancja r
lanak a
detlen m
észbontó
zsika ell
nyokkal.
rony a k
E harc
terember
gad. Tiz
ennek a
vényen
za az el
cenként
párt me
zék tilte
kormány
zeti par
gandját
den me
telessége

A szuronyokkal beárnyékolta Mitropolia-dombon

(Bucuresti-Bukaresti, február 1. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ezekután mondja még valaki, hogy a parlamentárismus válságban van. Vagy hogy az alkotmányos élet mincsem kellőképpen biztosítva. Aki ilyeneket állít, nyilván nem volt az utóbbi napokban a bukaresti Mitropolia-dombon, ahol a képviselőház hatalmas kupolája emelkedik az égnek. Aki ott járt, saját szemével láthatta, mennyire ügyelnek nálunk a parlamenti munka nyugalmára, nem is szólva a képviselő urak személyi biztonságáról.

Amerre fordulsz, csendőrszuronyok sűrűjébe ütődik tekinteted. Ostromlott várat nem lehet több katonával megtömni, mint amennyit a kormány a parlamenti védelemre ezekben a napokban kivényelt. A Dambovita-patak partjától, a két győzelmi oszloptól kezdve, végig a Mitropolia-dombon minden lépésre síkos esendőr áll. Benn az udvaron több szörös esendőrkordon veszi körül a kamara épületét, a lépcsőfeljáratokon, folyosókon, büfében esendőr és megint esendőr...

A karzatokra csak válogatott közönség kap belépőjegyet. A régebben kibocsátott jegyek érvénytelenek, új rostálás alá veszik a hallgatóságot — megbízhatóság szempontjából. Még az újságírókat is szoros szemmel figyelik és motozzák meg, nem rejtegetnek-e zsebükben fegyvert, bombát, vagy más hasonló atyákmányos eszközt.

Miért ez a szokatlan és feltűnő fegyveres védelem? Kivel szemben kell ilyen háborus intézkedésekkel megvédeni ezt az alapjában véve békés testületet? Hol az ellenség? Végig a városban, amerre jöttünk, a dolgoz hétköznapi nyugodt ritmusa, mindenki a maga apró ügyesbajos dolgai után szaladgál, a parlament tájéka esendes, közel s távolban senmi zaj, tüntetésnek, vagy felvonulásnak nyoma sincs. A képviselők egyenként szállingóznak, ki autón, ki gyalogosan, aszerint, amit a képviselőiség jövedelmez, a belépőjegyekre várakozó közönség is türelmesen topog a szemerkéző havas esőben. A hallgatóság túlnyomó többsége egyébként is nő, másik része pedig jámbor vidéki, aki most látja először a titokzatos műhelyt, ahol a hüvelykzsinórt készítik számára. A komoly bukaresti polgár nem kívánsi erre a mindennapos színjátékra, beéri a reggeli lapok tudósításaival.

Miért hát a parlamenti ostromállapot? Kivel szemben? Csak nem attól az ötven és néhány ellenzéki képviselőtől, aki a négyes és néhány mindenre elszánt kormánypárti képviselővel áll szemben? Neveltséges! Neveltséges, de így van.

E maroknyi ellenzék miatt árnyékolja be nap-nap után szuronyok erdője a Mitropolia dombját, e maroknyi ellenzék miatt változik át a törvényhozás háza ostromlott várrá. Valóban, e maroknyi ellenzék miatt vacog messzehatáiban a kormány foza. Mert e maroknyi ellenzék haneja mögött kísérteties muzsikát hallanak a kormány tülei: az ország eléredetlen millióinak fűsikeltő moráját. Ez észbontó hallucinációk, e kísérteties muzsika ellen védekezik a kormány szuronyokkal, holott tudvalevő, hogy a szurony a legrosszabb hangfok.

E harcias előjelek után benn az ülés-teremben aránylag békés hangulat fogad. Tíz év óta ugyszólván változatlan ennek a teremnek képe. A szónoki emelvényen most Istrate Micescu szidalmazza az ellenzékét. A szónokot átiag perzentként szakítja félbe, hol a kormány-párt megrendelt műtapsai, hol az ellenzék tiltakozó közbeiktatásai. Micescu a kormány megbízásából beszél és a nemzeti parasztpárti vezeték külföldi propagandáját ostromozza. Szenvtelenül, minden meggyőződés nélkül lesz eleget köteletségének. Amikor azt mondja, hogy

a nemzeti parasztpárt hazaárulást követett el a kormány ellen folytatott külföldi propagandájával, látszik rajta, hogy ő maga sem hiszi el, amit mond. Micescurot egyébként azt írják az ellenzéki lapok, hogy minden hájjal megkent liberális, aki vak eszköze a kormánynak, amíg megtalálja a maga szánitását, de bármely pillanatban hajlandó hátulról leszurni pártvezetőit, ha egy új orientáció kecsegtetőbb lehetőségeket lobogtat meg előtte. Amint mellényébe akasztott hüvelykujjaival fel és alá sétál a szónoki emelvény korlátja előtt, megszólaság hasonlít Trotzkijhoz. Ugyanaz a keskeszakáll, ugyanazok a keserű vonások a sző körül. Tudom, halálisan meg fog sértődni, ha megtudja, hogy Trotzkijval hasonlítottam össze. De megnyugtatom Micescut. Csak felületes külsőségekéről van szó. Egyebekben igazán nincs semmi hasonlóság.

Sokkal élénkebbé válik a színjáték ritmusa, amikor az ellenzék szónokai lépnek az emelvényre. Virgil Madgearu, a nemzeti parasztpárt főtitkára néhány rövid és megvető szóval intézi el Micescu vádjait, aztán ő csap át a támadásba. Madgearu exterrörje első látásra egyáltalán nem megnyerő. A cikkere üvegi között emelkedő mély ránc, amely észleli a fél homlokot, a rossz és elkeseredett emberek jellegzetessége. Pedig hűvei és barátai azt mondják róla, hogy a legjobb és legodaadabb emberek egyike. Mindenesetre kitűnő és talpraesett parlamenti debattőr. A kiszólásai úgy vágnak, mint a borotva és majd minden mondata után hol Lupu, hol Duca, hol Bratianu Vintila ugranak fel bármilyen székükről, mintha darázs csipte volna őket. Ez a felugrás és közbeszólás egyébként egyik specialitása a román parlamentnek. Minden parlamentben vannak közbeszólások és nyiltzini párbeszédok, itt azonban a közbeszóló nem elégszik meg egy rövid megjegyzéssel, vagy megállapítással, hanem mindjárt egész beszédet vár ki — és az elnök nem zavarja. A közbeszólónak azután újabb közbeszólója akad, három-négyen vitakoznak egymással lenn a padokorokban, míg a tulajdonképeni szónok fenn az emelvényen rémán, karbatelt kezekkel várja, amíg a közbeszólók kiszónokolták magukat.

Madgearu beszéde alatt megfigyeltem: pontosan 37 percig tartott a Lupu—Mihalache—Duca közbeszólási párvia-dal, miatt Madgearu, a szónok nyugodtan állott az emelvényen és iratának tanulmányozására mélyedt. Nem csoda, hogy ilyenformán Madgearu beszéde közel négy órát tartott.

Izgató és érdekes volt Lupu beszérehívása. Madgearu a kormány hazaárulási vádjára azzal válaszolt, hogy ebben

a tekintetben éppen a jelenlegi kormány egyik tagja volt a tanítómentőre és példaképe, aki tudvalevőleg három évvel ezelőtt ugyanezen kormány ellen Anterikába ment agitálni és öt ajánlólevelekkel ellátva ugyanilyen misszióval Franciaországba és Angliába küldte. Lupu habzó szájjal repház, látszik, hogy kínos helyzetben van, folyton izzadó homlokát törli és multbeli ellenzéki szereplését azzal próbálja szépíteni, hogy sohasem mondotta az országrol külföldön azt, amit most az ellenzéki vezeték hirdetik, hogy ebben az országban a politikai és gazdasági viszonyok nem stabilak és azért nem szabad kölesont adni a liberálisoknak.

Nem, ezt sohasem mondtam — ismétli folyton az ellenzék gurves habotja és a többség kegyelmentapsai között.

Nem irigylésreméltó Lupu helyzete, sem a kormányban, sem a parlamentben. Egy megtevedt ember számaszvegődése és folytonos öngazolása. Volt fegyvertársai a baloldalon egyetlen alkalmat sem mulasztanak el, amikor személyre vehetik Lupunak árulását. Perde helyzete ellenére a többségi oldalon Lupu mégis szerzett némi szimpátiákat, amit annak köszönhet, hogy ő a kormánypártban az egyetlen valamirevaló paramenti debattőr. Ha már nagyon kufyaszorítottban van a kormány, akkor rendszerint Lupu áll fel és néhány szel-

lemes és lelkes bombaszóval igyekszik felgyújtani a felbillent egyensúlyt.

A kormány igazi feje egyébként Duca belügyminiszter. A parlamenti vltak során ez a tény igen beszédesen jut kifejezésre. Egy alkalommal láttam, amint Bratianu Vintila felállott, hogy közbeszóljon valamit. Duca nere engedte. Megfogta a miniszterelnök karját és lehozta a helyére. Ő válaszolt helyette. Azt mondják, hogy Duca valóságos gyamság alatt tartja Vintilat s a miniszterelnök semmiféle fontosabb aktát nem tr alá Duca megkérdőzése nélkül. Vintila egyébként esapnivalóan rossz szónok, réha, valósággal dadog és ez az oka, hogy parlamenti szereplése egész jelentelennek zsugorodik.

Milyen más volt Bratianu Ionel szerepe a parlamentben és a kormányban. Igazi, megközelíthetetlen tekintély volt. Ma hiányzik ez a tekintély a kormány oldalán. Annál észrevehetőbben kristályosodik ki ez az intakt tekintély Mania Gyula személye körül, akinek kiszólásai alatt meg a lemnótáriusabb liberális közbeszólások is einémultak.

Igy folyik nap-nap után a Mitropolia-dombon a parlamenti színjáték. Artatlan szorakozás. Ezért nem kellene szuronyok ezreit felvonultatni. Az ország sorsa nem itt fog eldőlni. A parlament falain kívül gomolyognak és gyülekeznek most azok az erők, amelyek ha megmozdulnak, csakúgyan komolyan fognak veszélyeztetni a liberális parlament létét. Nagy kérdés, vajjon lesz-e elegendő szuronya a kormánynak a fenyegető erők felüzdésére. (m. e.)

A bukaresti egyetem profeszszorai a kormányt okolják a diákmozgalom szelleméért

— Az Uj Kelet tudósítójának esti telefonjelentése —

Bucuresti-Bukarest, február 1. A „Lupta” ma esti száma nagy cikkben foglalkozik a kormányutódlás kérdéssel, amelyet már aktuálisnak tart. A lap azt írja, hogy a kormányválság problémáját a nemzeti parasztpárt egyre erősödő kampánya tette akuttá. Kormánykörökben azonban ezt a kormánybuktató akciót nem tekintik egyébként, mint egy újabb ellenzéki manővert, ami újra el fogja lendíteni a nemzeti parasztpártot a kormányrajtúts lehetőségétől. A kormány ma is a helyzet urának tekinti magát és hangsúlyozza, hogy a kormányzást a király nagykozsításág meg akarja tartani. Ezzel szemben, ha a nemzeti parasztpárt belépne a kormány eszkökörébe, a helyzet nehézségeire való tekintettel hajlandó volna lemondani, de ehhez szükséges az, hogy a kormány és ellenzék között nagyfotosságú egyezmény jöjjön létre. Ebben az esetben a

kormány komoly deklarációkat követelne az ellenzékttől alkotmányos kérdésekben és a kontinuitás biztosításának érdekében. A kormányon való együttműködésnek teretét már elvetették, azonban hajlandóak a háború előtti rendszert inaugurrálni, akkor ugyanis a liberális és konzervatív kormányok megegyezése alapján változtatták egymást. A kormány csak így tudja elképzelni a helyzetet, amelyet a nemzeti parasztpárti kormány csak kétségessé.

Ugyancsak a „Lupta” nagy cikkben foglalkozik az ismét kibrokkantató fenyegető diákmozgalommal. Stefanescu, Mironescu, Raducanu és Simionescu egyetemi tanárok még az ismeretes bukaresti szenátusi gyűlés alkalmával kijelentették, hogy internellációt fognak terjesztetni a kormány elé. Csakánál eovik nyilatkozata függvényben, amelyben az anticomunista vezér a kormányt is bünrészesévé teszi a nagyvárodi eseményeknek. Ezek az internellációk már a külsővilágban el fognak hangzani és az egyetemi tanárok hangsúlyozni fogják, hogy a kormány és nem az egyetemi tanárság felelős a diákok szegénységéért és a közöttük meglévő szellemért. A Nagyvárodon kibrokkant botrányok annak a szellemnek a megnyilvánulásai voltak, amelyek a liberálisok inaugurráltak. A nagyvárodi eseményeket egyébként is a kormány támogatta.

Elhatározták az egyetemi tanárok, hogy a legerélyesebb eszközökkel fogják eltávolítani a diákság köréből azokat az elemeket, amelyek évek hosszú sora óta izgatták az ifjúságot a kisebb-ségek ellen. Raducanu bizonyítani fogja, hogy a diákvagargások a politikai pártok harcai táplálják, foglalkozni fognak a kizárt diákok ügyével, akiket ártatlanul ítélnék el, mert a valódi tettesek kormányprotekción alján szabadon vannak, a kormány agentprovokátorjai hasonlóképen.

URANIA MOZGO

Ma van a penie-eje

Egy nemzet bálványja

vagy: Akasztottak násza

superlagernek, Rafael Sabatini „Scar-amuche” szerzője — regénye nyomán, főszerepben John Gilbert, a „Nagy parádé”-ből ismert művész. Monopol Film

Monopol Regiafilm

Kérjen mindenütt MATILD-vizet

EK
és erdélyi és bánági
n Ernő.
dor Ferenc.
tánnymását csak a
vel engedjük meg.

s állampolgársági
ea de Apel mellett
rsági felebbezési
következők ügye.
Kornósti, Moise
Mihail, Schwartz
lyés Sarolta, He-
alamon Mór Déva,
misoara, Samuil
mon Julia Moldo-
iselstein Dej, Ga-

támadásával véd-
kolozsvári hadbíró-
Új Kelet egyik leg-
kk jelent meg, a
vedés folytán dr.
kolozsvári román
gyik rokonszenves
flenes kifejtése-
Dunca Jenő hosz-
tása alatt számta-
pnyságot pártatlan
és igen sok eset-
t zsidó védenél
zséggel igazítjuk
nkben neki immu-
nelvek, ismételtük,
erülhetek hasáb-

vor új találmánya.
Tegnap előkelő tur-
ták a relativista
tlatálmának. Ein-
új találmányát, a
ge, hogy egy fém-
ló impregnálás ál-
evés súlygyarano-
tatható át. A fém-
eredeti puháságu-
kat s ezért az új
szempontból is
an.

adi iskolaigazgató
shan egy urilányt.
t László-téren kü-
dött le. Firu Mik-
émet elemi iskola
villamosról szál-
anakkor Mellinger
állási féglgyáros
ant. Firu igazgató
val összeütközött
a villamos körül
nehogtránkozására
moson tartozkodó
országoshírű bir-
ütött nő védelmé-
almas ponton mért
A különös incidens
egyelent a rendőr-
énvallást. Az ügy-
ofytatása lesz. Az
agy felháborodás

29-én
ották meg a
nala
ésd. Str. Doamnei
házában az első
kötvények

ását
felcéljában.
tezők nyertek:
cu orvos, Bucuresi,
03 lei. Kötvényszám

kedő, Calati, Strada
Kötvényszám 00 1082,
kere kedő, Bucuresi,
20,100. Kötvényszám

huzás f. év
n vasárnap
partva

Új Kelet"-ben

**A „NATIONALA” általános bizto-
sító társaság**
Bukarest. Alapítók és tartalékok lel 150,000,000

tudomásra hozza t. feleinek, hogy közkívánatra bevezette az orvosi vizsgálat n lküli népbizt. sítást, havi sorsolással és elhalálozás esetén a biztosított összeg kifizetésével. A sorsolásban, csekély pórdíj ellenében a már érvényben levő kötvények tulajdonosai is részt vehetnek. Felvilágosítással szolgál a bukaresti központi vezérigazgatóság Str. Doamnei 12. azonkívül az ország minden helységében működő képviseltek

A pesti zsidó hitközség elnökválasztó előkészület Budapestről jelentik. Megírta az Új Kelet, hogy a pesti izraelita hitközség elnökválasztásra készül. Az előkészületek serényen folynak és napról-napra bizalmas tanácskozásokat tartanak. A vezetőség nagy része Dési Géza képviselő szívesen a hitközség élén látja. Ehrlich Guszav pártja is támogatni akarja Désit, abban az esetben, ha Ehrlichnek nem lenne esélye a megválasztásra. Glückstal Samu hívei is sokat kortéskednek. A jelöltek között tiábban felbukkant Székely Ferenc bankigazgató és író neve is. E hó 26-án megválasztandó képviselőtestület összetételéből már világos lesz, melyik elnökjelöltnek van a legtöbb esély.

Szépem harisnyja minden színdben **98**
BLATT áruháza, Cluj

Végre Kolozsvárnak is lesz egy nagy eseménye. Amint értesülünk, rövidesen Kolozsvárra érkezik egy olasz vendégtársulat, a világ legnagyobb drámai művésznőivel, Emma Gramaticával az élén. Február 9-én és 10-én, két estén lesz alkalmunk a nem mindennapi eseményben, gyönyörködni a nagy tragika játékában, aki 9-én „Az öreg női kintetése”, 10-én „Teresia Raquine”. Zola Emil híres drámájában fog fellépni a Román Operában. Ezen rendkívüli előadások jegyeit már most meg lehet váltani a Román Opera pénztáránál és a „Romania Artistica” színházi ügynökségnél, Regina Maria 37.

Jó kóser koszt Marosvásárhelyi csak a Farkas-étteremben. Kossuth-utca ucca 19. szám alatt kapható.

ARC BŐRÉNEK SZÉPÉ VÁRÁZSOLÁSÁRA ÉS ÉPSÉGBEN TARTÁSÁRA HASZNÁLJA BIZALOMMAL A KRÉMET
COLIERO-PERLE
KÉRJEN MINDENÜTT
Legzain
KÉSZÍTMÉNYT

Kolozsvári ucca. A nagy téren, hátul a templomnak, szemben régi vas- és fűszerboltokkal, szóval festői keretek között, de több fokos hidegben egy izmos, kicsiny, jó svádájú nő föllállította a „holtját”. A bolt egy varrógép, amelynek lapján szanaszét hevernek apró, dróttal bélelt korongok. És a kis nő szaporán, szakértelemmel és az üzleti propaganda minden fogásával magyarázza, mint lehet bármelyik kis varrógépben a legnagyobb harinyalyukat percek alatt megstopolni. Ott, a publikum szemeláttára szorgos-igyevesen mutatja, szemléketően, amerikai-isan, hogy mint megy ez a dolog. A dolog egészen egyszerű. Leszólja a gép egy apró alkotórészét, odailleszti az üvegtetűjű korongot a ráerősített harisnyának elszakított felületével, megindítja a gépet, a pedált meghullámoztatja, huzig-harmincig olvas és kész, a harisnya megint en olyan, mint bolti korában. Negyven lejtő szerzheti be a tisztelt nagyvad a házi boldogságot, nem kell bosszankodnia, nem kell szővénykeznie többé a lyukas harisnya miatt, nagy dámának tetszik lennie a korzón. És a kis emberek megveszik a negyven lejes szővény-montót. Nyíltan, örömszö mosoly kíséretében.

Angol pulover férfi és női **590**
BLATT áruháza, Cluj

ben. A nagy dámák csak odaszagolnak, meg tudják, miről van szó és némán és közömbösen tovább sétálnak. Stoppolt harisnya nem érdekli őket. Innen van, hogy a kereskedők nem haragudnak a kövér és csinos nőre. Hagyják, hogy csináljon Amerikát Kolozsvár főterén. Mire kitavaszkodik, Kolozsváron nem lesz lyukas harisnya. Mire kitavaszkodik, talán valaki a Főtéren leül egy masina mellé és meg fogja mutatni nekünk, hogyan lehet megcsinálni, hogy ne legyen lyukas zseb többé. Még fogja mutatni. Negyvenért.

Antiphysin tudóbj elleni szer. Több mint 5000 gyógyulás már munka képes ember igazolja biztos sikerét. Fel-találó Olah Károly nagyenyői plébános ur Engedélyezve a Román Közegészségügyi Minisztériumtól 1937/1924 Magyar szabadalmat 64078-1914. Ismeret-terjesztő füzetet küld az egyedüli készítő *Osvó h* gyógyszerter Targu Murey.

Az S... O... S... modern művésztétel ma, esütörtök este feltáncol- kor kezdődik a katolikus gimnázium dísztermében. Az est folyamán Gaál Gáboron és Ligeti Józsefen kívül az újszerű tánckompozíciókban szereplnek még Ligeti József növendékei, valamint a Román Opera ballektárának több kintő tagja. Az est különféle kísérőzenéit szintén elsőrangú erők szolgáltatják. A színpad művészi és technikai berendezését Ligeti József készítette.

Hirdessen az „Új Kelet“-ben

Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség Nagybizottsága február 19-én ül össze Kolozsváron. Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség Kisintézőbizottsága egyik legutóbbi ülésén a Nagybizottság összehívásának időpontját február 19-ében állapította meg. Ezen az ülésen, amelyet az Ipar-kamara kistermében fogtak megtartani, az erdélyi zsidóság politikai, gazdasági kulturális aktuális problémái, valamint a cionista mozgalom és a Palesztinaépítő alapok mai helyzetének és az erdélyi szervezet munkaprogramjának összes kérdéseit beható tárgyalás alá kerülnek. Az ülés fontosságát igazolja az a körülmény is, hogy azon a romániai Cionista Szervezet legfőbb szerveinek, a Consiliul Superiornek kiküldöttjei, Adolf Bernhard, a Consiliul Superior és a regáti szervezet elnöke, Silberbusch Julian tanár, a Consiliul Superior most megválasztott főtitkára és D. A. Mihail, a regáti Keron Házhozól igazgatója, szintén részt fognak venni. A Nagybizottság ülésének részletes programját és a bejelentendő javaslatokat a szerkesztőnk a központi irodáján az Intézőbizottság tagjainak megküldeni.

Butorbevásárlók figyelmébe!
Butorszükségleteinek beszerezése előtt öklöten tekintse meg **FISCHER ALBERT** butoráruházát
Cluj, Cal Reg. Ferd. 61

Bevonuló katonák figyelmébe ajánljuk, hogy erős, strapálló socknit most vegyenek Siposnál, Cluj, Cal Reg. Ferdinand S. sz. üzletében.

Véres harc sztrájkoló munkások és sztrájkőrök között. Zágrábból jelentik: A Sila-cég gépgyárában nemrég sztrájk tört ki, mert a vállalat vezető-sége elbocsájtott egy munkást. A sztrájk már néhány napja tartott, amikor a vállalat új munkásokat alkalmazott a régi helyébe. A munkában levők egy csoportját pénteken este a Parolinška-ceszán megtámadták a sztrájkolók. A verekezés folyamán revolverlövés dördült el, amely olyan su-

Kötött divathabak mindenszínben **485**
BLATT áruháza, Cluj

Ivosan megsebesítette Misics István harmincegyéves munkást, hogy az csakhamar belehalt sérüléseibe. A rendőrség a gyilkosság gyanúja miatt eddig Konrad János pancsevói és Szimeoni Károly yukovári munkásokat tartóztatta le, míg a többi szökésben levő támadók ellen körözőlevelet adtak ki.

Eddig 40 halottja van a rangooni vasuti katasztrófának. Londonból jelentik: A rangooni (India) vasútszerencsétlenséghez még a következőket jelentik: A kisírótt vonat több kocsija a folyóba zuhant, más része pedig teljesen összezúzódott. Eddig még nem sikerült a romokat eltakarítani, de már eddig is 40 halottat húztak ki a kocsik alól. Valószínű, hogy a halottak száma még emelkedni fog.

Tovább folytatódnak az angol ipari tárgyalások. Londonból jelentik: A Trade Unions tanácsa nagy többséggel elhatározta, hogy a tárgyalásokat az angol ipar problémáira vonatkozólag a nagyipar képviselőivel. A tárgyalásoknak az a céljuk, hogy a munkaadók és munkások közötti viszonyt le- cféltésen szabályozzák. A határozatot nagy vita előzte meg.

Ön is gazdag akar lenni?

A csehszlovák oszta yorszá ék bőven alkalmat nyújt önnek erre!

Legnagyobb nyeremény szerencsés esetben

10 millió

- lei = 2 millió Kc
- 2 jutalomdíj a 3¹/₂ millió lei = 100.000 - Kc
- 2 nyeremény a 1¹/₂ millió lei = 300.000 - Kc
- 2 nyeremény a 1 millió lei = 200.000 - Kc
- 1 nyeremény a 1/2 millió lei = 100.000 - Kc

és sok nyeremény a 450.000, 400.000, 350.000, 300.000, 250.000, 200.000, 150.000, 100.000, 80.000, 70.000, 60.000 Kc, stb.

Osszesen 115.000 nyeremény
285 millió lei = 57 millió Kc
összerétkben.

Minden egyes nyeremény készpénzben és levonás nélkül lesz kifizetve.

Minden második sorsjegy nyer

A következő húzás 1928 február 15-én

Rendezjen azonnal az általános ismert **Fortuna Bankhoz** Bratislav

Megrendelő lap. Doritékban küldendő
Fortuna Bankhoz
Bratislava, Csehszlovákia
Küldjön a február 15-iki húzáshoz:
.../4 sorsjegy a 800 - lei, .../4 a 400 lei,
.../4 a 200 lei.
Az összeget önnek a sorsjegy vétele után vagy postautóval vagy pénzlevelelben átutatom
Név _____
Hely _____
Utca _____
H _____

LEGJOBB A KOZIAMERT
BELDI kézfínomító
Puhít, fehérít, finomít
KAPHATÓ MINDENÜTT. FORAKTAR.
EMKE DROGERIA
C. UJ-KOLOZSVAR

VILÁGHÍRŐS ZONGORÁK
engros árban részletre is. 5 évi jótállással
STERNBERG - ORADEA
Regele Ferdinand 14.

Aki jó, tiszta és izletes kenyeret akar, fogyasszon HELLMANN-féle kenyeret. Vigyázzon a HELLMANN jelzésre

Közgazdaság

Megalakult a romániai rum- és likörgyárosok szindikátusa

(Cluj-Kolozsvár, február 1. Az Uj Kelet tudósításai) Az elmúlt napokban tartotta meg Temesváron a romániai rum- és likörgyárosok szindikátusa. Az alakuló ülésen Románia összes rum- és likörgyárosainak képviselői résztvettek. Az ülést Schwartz Pál vezette meg, miután üdvözlötte az egybegyűlést rámutatott arra, hogy az 1927. évi új szeszloványi szesztermelési szabályzatban a rum- és likörgyárosokkal szemben.

A rum- és likörgyárosok érdekeinek megvédése céljából szindikátust kell létrehozni — mondotta — az új szeszloványi törvény a rum- és likörgyárosok tulajdonképpen a szesztermelésnek és gabonaszeszgyárosok halmazának áhízóit, ennek megakadályozása végett azonban tenni kell valamit. A pénzügyminiszterium kebelében működő permanens bizottságban eddig Steyer Kamilló képviselte a rum- és likörgyárosok érdekeit. Mivel a törvény előírása szerint a permanens bizottságba kivonultak csak egy országos szindikátus képviselőiként szerepelhet, szükséges a szindikátus megalakítása, melynek elnökeként Steyer Kamilló megválasztását javaslom.

A gyűlésen résztvevők egyhangúlag hozzájárultak egy országos szindikátus megalakításának, mint Steyer Kamilló elnöki megválasztásának indítványához. A megalakulás tényleg jegyzőkönyvbe foglalták és a jelenlévők aláírásával hitelesítették. A megalakulás után megválasztották az országos szindikátus bizottságát s közvetlenül azután megkezdtek a szindikátus első kongresszusát.

A kongresszus tárgysorozatának első pontja a rum- és likörgyárosok hitelesítésének kérdése volt.

A gabonaszesz 1925-től számított 12 éven belül teljesen kiküszöböltek a forgalomból és a szesz maximális erőssége 25 fokban állapították meg, ezért volt szükséges a szeszloványi, mely a szesztermelést ebbe az irányba irányítja terelni. A szindikátus megfogalmazta a szükséges lépéseket, hogy a szeszgyárosok ne szabjanak túlmagas árakat, hanem engedjenek teret a szabad konkurrenciának. A kongresszus felkéri a szeszgyárosokat, hogy tegyék meg a szükséges lépéseket az iránt, hogy a borszeszt ne sorozzák a vasárnapi ába a hitelesítés irányába, mint a gabonaszeszt a szállítási árak miatt. A kongresszus megfogalmazta a lépéseket a pénzügyminiszteriummal a borszeszre vonatkozó adóhitelek érdekében is. Véül kéri a miniszteriumot, hogy engedélyezzen Erély és Hírnag terü-

letén borszesz-szabadraktárakat. Ezután a szesznek 30 fokról 40 fokra való felemelésének kérdését vitatták meg.

A kongresszus végül is kéri a szeszloványi ama rendelkezésnek megváltoztatását, mely szerint a 30 fokos aluli likörök és az 50 fokos aluli rumok esztis üvegekben hozhatók forgalomba.

A kongresszus elvben hozzájárult azon indítványhoz, hogy a miniszteriumnál megtegyék a lépéseket, hogy a jövőben ne adjanak ki újabb rum- és likörgyárosi engedélyt. Ugyanakkor előadta Bing János aradi gyáros ajánlatára elvben azt is, hogy a rum- és likörgyárosok emeljék fel áruikat.

Kun Richárd indítványára a közvélemény hozzájárult elvben a rum- és likörgyárosok hitelesítéssel szembeni megakadályozásához, de az ügyet véleményezés végett kiküldik a kolozsvári, temesvári, brassói és esernovitzai csoportoknak.

Az idegen valuták új beváltási arányait a CFR-nél. A vasutak vezérigazgatósága megállapította az idegen valutával fizetett személy-podgyász és áruforgalmi díjaknak új beváltási arányait. Egy arany- vagy svájci frank 32 lej 20 bani, Egy francia frank 6 lej 79 bani, egy német márká 40 lej, egy osztrák schilling 24 lej, egy pengő 30 lej, egy longyel zloty 20 lej, egy eszékrona 5 lej 10 bani, egy olasz lira 9 lej 10 bani, egy dinár 3 lej 10 bani, egy leva 4 lej 30 bani, egy norvég korona 43 lej 30 bani, egy dán korona 43 lej 70 bani, egy svéd korona 43 lej 70 bani, egy holland forint 65 lej 52 bani, egy török lira 85 lej, egy belga frank 5 lej, a danzingi gulden 33 lej.

Előszölt az új ut-örvény. A közmunkaiügyi miniszter befejezte az új ut-örvény tervezetét. A törvénytervezet három jövedelmi forrást nevez meg az utak fenntartási költségeinek fedezésére. Az utadót eddig természetbeni munkával is meg lehetett váltani. Ezt azonban, mivel nem felel meg a korszellemnek, véglegesen megszüntették és helyébe a közmunka megváltási adót léptetik. Ezenkívül az árúknak az állomásokra, vagy az állomásokról való be-, vagy kihazatalt vámját léptetik életbe. Ezt az adóment azzal indokolja a törvénytervezet, hogy az árúkat szállító szerek koptatják az utakat. Végül a járművek utáni adót léptetik életbe a Meissner-féle törvénytervezet szerint. Ezeket a bevételeket az állam forrása elosztani községek és megyék szerint és kizárólag az utak fenntartására fordíthatók. Nistor miniszter ezt az álláspontját erősen hangsúlyozza

és kiemeli, hogy az utakra beszedett illetékeket semmilyen körülmények között nem fordíthatják más célokra. Az új törvénytervezetet néhány napon belül már a parlament elé terjesztik.

A mozdonyvezetők országos sztrájkjával fenyegetőznek. Nehány nap óta riasztó hírek kerültek forgalomba arról, hogy a mozdonyvezetők sztrájkba lépnek. A mozdonyvezetők között valóban élénk mozgalom indult meg és az eléptetésük, valamint bizonyos jogaiknak megsértése miatt tiltakozásképpen elhatározták, hogy jogorvoslás mányában február 15-én országos sztrájkot kezdenek.

A kolozsvári adófizetőknek alig tíz százaléka nyújtott be adóvallomást nyilatkozatot. Tegnap járt le az adóvallomások benyújtásának határideje és a kolozsvári adóhivatalokat nagy tömegben rohanták meg az adózók, kik az utolsó napra halasztották vallomásaik benyújtását. A kolozsvári II. számú adóhivatalnál mintegy huszezer adózó van nyilvántartva, de az adóvallomást alig 1200 adózó adta be. Az adóvallomásokat melyeknek benyújtási ideje tudvaleg január 1-től január hó 31-ig tart, a közönség nagy része elmulasztotta, nem törődve azokkal a hátrányokkal, mely ebből kifolyólag az adóvallomást nem tett felre járulnak. Január elsejétől január huszonötödikéig feltűnően kevesen adták be vallomásaikat, de az utolsó pár napon a felek megrohanták az adóhivatalt. Az adóbevallási ívek iktatását mintegy 10 tisztviselő végezte, de a felek tolongása mégis megakasztotta az adóhivatal másirányu munkáit. Harmincegyedikén késő estig dolgoztak a hivatalnokok, hogy a beváltási ívekkel jelentkező felek adóvallomásaikat iktassák.

Színház - Művészet

Magyar Színház műsora

Csütörtök: Annabál (Lengyel Irén vendégjátéka Berletzshnet Sorozat 209.)
Péntek: Vegre egyedül (Lehar operette-repriz, Kolbayvai, Laszlóvai, Premier-berlet 210)
Szombat: a. u. 4-kor: Szept Hejens (Olcsó hely-
árak Kolbayvai, Farkas Lihvel Ssz 211)
Szombat este fél 9-kor: Vegre egyedül (A
berlet Ssz. 212.)
Vasárnap d. u. fél 3-kor: Borcsa Amerikában.
(Olcsó helyárak. Ssz. 213.)
Vasárnap fél 6-kor: Mersze-e Mery? (Tizen-
ötödös Sz. 214.)
Vasárnap háromnegyed 9-kor: Vegre egyedül
(B. berlet Ssz. 215.)
Hétfő: Mersze-e Mery? (Berletzshnetben. Sorozat-
szám 216.)

A Színházi iroda közleményei

Lengyel Irén bucsuja: ma este. Az Anna-háiban, legkedvesebb szerepében fejezi be háromnapos vendégjátékát ma este Lengyel Irén.

Szép Heléna és Borcsa Amerikában olcsó helyárakkal. Szombaton délután 4 órakor Offenbach klasszikus értékű operettje, a Szép Heléna kerül színpadra. Vasárnap félháromkor pedig a Borcsa Amerikában című operettjátékot adják. Mindkét előadást olcsó helyárakkal tartják meg.

Végre egyedül. A színpadi próbákon már teljes szépségében bontakozik ki a Végre egyedül művészi és költői szépségű zenéje, amelyről az operett-főváros: Bécs közönsége és sajtója ritka egyértelműséggel állapította meg, hogy a Vig özevgy és Éva szerzőjének ez a legszebb operettje. A Végre egyedül ennek a hétnek három estéjére van kitéve: péntekre, szombatra és vasárnapra. Főszereplők: Kolbay Jidkó, Mende Klári, Laszló Andor, Hász Aladár, Leövey Leó, Selmezi Mihály.

Mersze-e Mery? Tizenötödik előadása lesz vasárnap 4 órakor a Mersze-e Mery? című népdaltan sikerű angol operettrevünek, amelynek minden eddigi előadását zsefolt nézőtér tansolta végig. Hétfőn este pedig tizenhatodszor adják a Mersze-e Meryt.

Lengyel Irén vendégfellépése. Kedden este „Gül Baba” Gábor diákiában látta viszont a kolozsvári közönség Lengyel Irént, aki késztenetű működése alatt igazán megszeretett. Lengyel Irén fellépése egyik legszebb és legforróbb este volt a Magyar Színházban. A divát sokszor hívták és minden felvonás után vastapsot is kapott. Az előadás maga a legjobb közé tartozott. Nagyon szépen játszott és énekel Kőszegi Margit, pompás volt Bérczi Mihály, Réthely Ödön játszottja Gül Babát, sok átérzéssel. Selmezy, mint mindenkor, most is jóízű volt.

A CLUIJ
TACAMUL
ezüstáruvgyárban készült minden darab
évesközös és díszáruvgyárban
gyártással van ellátva.
800-as finomság!
Gyártmányunk minden jobb ékszerüzletben megrendelhető. - Viszontadók: "TACAMUL"
Ezüstáruvgyár, Cluj, Strada N. Iorga 11/A
Telefon 4-82. Sürgőnycim: "Tocamul"

"OMNIA"
kereskedelmi hírnév és adás-vétel
DEVA Str. Cincipele Carol I.
vállal mindennemű képzéseket
Ház és ingatlanforgalmi iroda, "Capax"
kéz írtáras terakatai

Tőzsde

A piac lanyha volt és üzlettelen

DEVIZÁK	Kolozsvár	Zürich		Páris	Bukarest	Budapest	Bécs	Prága	Newyork
		Nyitás	Zárás						
Zürich	31 5-55	-	-	4-975	3140	1160750	13660	64 37	192375
Newyork	16 150-63	519 5	51975	25 45	16225	57195	7 9 0	3375	-
London	797-95	253250	25 2 5	1402	7945	27855	3457 7	16440	48718
Paris	445-45	204250	242	-	40	224625	278 7/8	132 9	39 75
M. Lino	860-65	27 2	275150	13475	864	3027 0	3 57	178725	52975
Prága	4 4-8350	15 575	15 0	755	461	169475	210 30	-	295 0
Budapest	255-50	30 0	908750	-	2840	-	12409	501750	-
Begrád	-	914	913	-	285	10055	124762	5933	17625
Bukarest	-	32	31 75	1370	-	3 1	436	2077	62
Vasó	-	5820	58 0	-	1840	6420	7962	37 30	-
Bécs	2295-2289	7340	732250	-	2290	50 7	-	47560	-
Berlin	3497-349250	12362	12 84	-	3890	13630	16912	30420	-

Száz lei árfolyama Zürich (uro) 320 Paris 1570 Budapest 351 Bécs 4360 Prága 2077

Telefon 13-00
Téli fűtésre
1000 kgr. vágott bükkfa-göcsöt
750 lejért házhoz szállít
FISCHER
Str. Enescu (v. Gyufagyár-u.) 10

MEGJELENT
Tibor Dénes új könyve
MIÉRT
Vá irat a háboru borzalmairól, zsidó katonák hőies viselkedéséről, noveiák riportok, élmények. Abel Pann és Guncser művészi címlapjával.
Ára 100 lei
Kaphatók az Uj Kelet könyvosztályában.

Csütörtök 1928
Kedvező eredm...
szegi marhavásár...
A január hó 30-á...
vásár az utóbbi...
állan kedvező e...
állás csak ké...
mert a havasi lak...
szós ut miatt nem...
szóban azok, ak...
tuladnak állatjako...
kált árakon. Küfo...
ket keresték az...
rök. Elsőzben je...
vők is, akik hizl...
zák a hátszegvidé...
látu ökröket. A m...
sák, mely a pénz...
karmányhiány mi...
esték. örömmel...
kedvező eredmén...
a következő vásá...

Hirde
Az Egyesül...
és Jelzalogb...
le...

Az Egyesül...
K...
logbank r. t. kol...
nek értekezlete...
a hitelezők érte...
sáiban már elfog...
lat tekintetében...
zottságával vég...
és ennek alapján...
a bank a betéti...
lán, csekken és u...
vetelések teljes...
jó zárlattól kama...
zó egyezségi hán...
80 százalékot, 20...
kot, 50.000 lejig...
lejjig 50 százalé...
45 százalékot. U...
különböző cimen...
összeszámítandó...
erkölcsi tesztüle...
den követelés k...
kielegítési hánya...
zetés a követke...
nik: 5000 lejig n...
nek az összhite...
sítése után, 50...
hónapra, 50.000...
10 részletben a...
sétől számított...
tizenkét hónapra...
sára a bank az...
jegyzőkönyvben...
lékötő az igazga...
tizmillió lei, mel...
lezők kielegítésé...
félhíli összegek...
felzésel és a hit...
tal behajtandó...
levőségekkel biz...
zók meghízottj...
kiegyenlítéség...
és hivatordítás...
ellenőrzik.

Az egyezség...
tályba, ha azt m...
ha és ennek jelé...
tén közösen m...
levelet aláírja.

Felhívuk em...
teseket, folyósz...
és utalványbirt...
lezők bizottság...
egyezségi levele...
tékönyvekkel.

Igazoló egyéb...
nek az Egyesül...
zalogbank r. t. s...
alatt levő bank...
rás utolsó hatá...
hó 16. Ha ezen...
aláírása minden...
nem történik, az...
nak tekintendő.

Cluj-Kolozsvá...
A hitelezők b...
Stefan Fabius b...
Jörsei s. k. v...
Miklós s. k., ny...
ter Nándor s. k.

Kedvező eredménnyel zárult a hátszegi mariavásár. Hátszegről jelentik: A január hó 30-án megtartott mariavásár az utóbbi időben teljesen szoktalan kedvező eredménnyel zárult. A felhajtás csak közepes volt ugyan, mert a havasi lakosság a nagyon csúszós ut miatt nem hozhatta le marháit, azonban azok, akik eljöttek, nagyrészt tuladtak állattal, habár kissé redukált árákon. Különösen a nehézsúlyúakat keresték az exportra dolgozó vevők. Elsősorban jelentek meg regáti vevők is, akik hízalás céljából vásárolták a hátszegvidéki liras, tiszta svájci fajú ökröket. A marhatenyésztő lakosság, mely a pénz, de különösen a takarmányhiány miatt már kétségbe volt esve, örömmel tapasztalta a váratlan kedvező eredményt s bizakodva várja a következő vásárokat.

Hirdetmény

az Egyesült Közgazdasági és Jelzálogbank R. T. hírlélezőihez:

Az Egyesült Közgazdasági és Jelzálogbank r. t. kolozsvári cég hitelezőinek értekezlete által felkért bizottság a hitelezők értekezlete által általánosságban már elfogadott egyezségi ajánlat tekintetében a bank végrehajtóbizottságával véglegesen megegyezett és ennek alapján közhírré teszi, hogy a bank a betéti könyven, folyószámlán, csekken és utalványon alapuló követelések teljes kiegyenlítésére az utolsó zárlattól kamatmentesen a következő egyezségi hányadot fizeti: 5000 lejig 80 százalékot, 20.000 lejig 60 százalékot, 50.000 lejig 55 százalékot, 200.000 lejig 50 százalékot, 200.000 lejen felül 45 százalékot. Ugyanazon hitelezőknek különböző címen fennálló követeléseit összeszámítandók, kivéve a közcélú erkölcsi tesztületeket, melyeknek minden követelés külön veendő alapul a kielégítési hányad kiszámításánál. A fizetés a következő részletekben történik: 5000 lejig nyomban az egyezségi hányad, az összes hitelezőkkel való véglegesítése után, 50.000 lejig "első" három hónapra, 50.000 lejen felül négy egyenlő részletben az egyezségi véglegesítésétől számított három, hat, kilenc és tizenkét hónapra. E hitelezők biztosítására a bank az egvidejűleg felvett jegyzőkönyvben megállapított módon lekötött az igazgatóság által fizetendő tízmillió lei, mely kizárólag ezen hitelezők kielégítésére fordítható, az ezen felüli összegek pedig jelzálogi bekebelezéssel és a hitelezők megbízottja által behajtandó megfelelő honitási kötelezettségekkel biztosítottak. A hitelezők megbízottjai az egyezségi hányad kiegyenlítéséig a vagyon értékesítését és hovatartását megbízottjaik után ellenőrzik.

Az egyezségi csak az esetben lép hatályba, ha azt minden hitelező elfogadja és ennek jeléül az egvidejűleg szintén közösen megállapított egyezségi levelet aláírja.

Felhívjuk ennélfogva az összes betéteseket, folyószámlahitelezőket, csekkes és utalványbirtokosokat, hogy a hitelezők bizottsága által jóváhagyott egyezségi levelek aláírása végett betétkönyveikkel, avagy követeléseiket igazoló egyéb irataikkal jelentkezzenek az Egyesült Közgazdasági és Jelzálogbank r. t. Str. Samuil Micu 1. sz. alatt levő bankhelyiségében. Az aláírás utolsó határideje 1928. évi február hó 16. Ha ezen időpontig az egyezségi aláírása minden hitelező részéről meg nem történik, az egyezségi meghiusultnak tekintendő.

Cluj-Kolozsvár, 1928. február 1-én.

A hitelezők bizottsága nevében: Dr. Stefan Fabius s. k., ügyvéd. Sándor József s. k. v. szenator. Dr. Uvárossy Miklós s. k., ny. táblabíró. Weinberger Nándor s. k. Steinberger Emil s. k.

Az Uj Kelet könyvostályának könyvjegyzéke

Zs.dótárgy könyvek

S. I. Agnon : És a megörbédit kiegyensúlyozás	40
S. Alechem: Legett nemeselek	30
Bin Gorion: József és testvérei	30
Fényes Samu: Jiddi első változása	50
Giszkaia János: Titok	15
Kaezer Illés: Golem ember akar lenni	15
Max Nordau: Dr. Kohn	50
Zengő háfa (Antologia)	30
Kobbalisták és csodátévek	30
Biro Lajos: A zsidók utja	35
Goldmann: A zsidó nemzet követelése	10
S. H. Gorelik: A Cion és a Gouisz	15
Gróth Már: Zsidó Renaissance	30
Heizl: Zsidó áll. m.	30
Majovits N. Jehuda: Tora és a cionizmus	10
Matton: A zsidó nemzet Erdéyben	10
Pan th Hermann: Utazásom a Szentföldön	10
N. Sokolov: Uj zsidó	25
G. Szkalay: Tánár	70
Goldschmidt: Gy zsidósors (I. P. III. köt.)	140
G. Szkalay: Jönn fog még egy Kippur napja	120
Ben Ami: Uj Palesztina	50
La. J. J. S. Subermann (Egy zsidó fia története)	60
Fürst: Zsidó történet - zsidó kultúra	50
Mendele: A sánta fiske	70
Ujvári: Tulsó parton	80
A Talmud könyvei (I-III-IV) füze a (I-IV) kötet	50
Heinrich Heine: Bacharach rabbi	55
Kiss József: Jokli (regény)	40
Dániel könyvének magyar fordítása	40
Füth Magit: Gyuri gróf	55
A németia vi kispán (Mesék és történetek zsidó nyelven)	40
Ben Ami: Palesztina és egyiptomi útmutató	40
Ossyp Dumow: Szomorúságának énekese	60
Benoi: A lányosó	146
Schnitzler: A zsidó kisasszony	127
Sie: A bolgyó zsidó (I-II)	468
Feuchtwanger: A herceg zsidója	255
Langenfeld: Gó: Kohn	143
Dr. Klaus: Zsidó Palesztina 4 évezreden keresztül	35

Az Ady körüli irodalom legkiválóbb terméke Hatvany Lajos könyve

ADY

a kortársak között

Ady Endre levelei és levelek Ady Endréhez.

204 lei.

Az Uj Kelet könyvostályában

Szülőokmányok
amerikai s ma és gyökerekes vesszők leírásában és garantált fejlesztésben. A h. h. Caspari Fr. nével Medyessen. Uj. Tárn. va. mar. A jegyzék kiadására. — Ügy. n. k. kerestetik

Szülő s gyermeke
egyaránt a legnagyobb élvezettel olvassa

LAFONTAINE

összes meséit.

Most jelent meg az első teljes magyarul, albumalaku díszkiadás, tele illusztrációkkal, aranyozott vászonkötésben. — Ára

748 lei.

Megrendelhető az Uj Kelet könyvostályából

KULTUREMBERNEK mindennapi szükséglet a jó könyv!

Az Uj Kelet könyvostálya az alábbi jó könyveket ajánlja:

Kassák Lajos: Egy ember élete I-II-III. köt.	459
La Fontaine: Mesék (díszkiadás)	748
Tolsztoj: Kozákok	238
Páncsosi Andor: Brcay Bella a szeretőm	186
Dr. Hollós: Bucsem a sárka háztól	136
Dumas: A kaméllás bolgy	179
Hermann Bar: Reményvesztett nemzedék	170
Maknai Sándor: Örögpszékér	840

Kapható az Uj Kelet könyvostályában.

Vidámság és derű lesz otthonos mind a zsidó házában, ahol

Jüdische Schwänke

zsidó vicc és anekdotagyűjteményt olvasnak. 270 oldalon, finom, rendkívül csinos vászonkötésben. Összeállította a nálunk is jól ismert Immanuel Olschwanger.

ára 230 lei.

Kapható az Uj Kelet könyvostályában

Gyümölcsfát
össz. l. Ujkeleten! E fajta gyümölcsfa a legelő gyümölcsfa és a legelő gyümölcsfa. A gyümölcsök a legelő gyümölcsök. A gyümölcsök a legelő gyümölcsök. A gyümölcsök a legelő gyümölcsök.

Kénsav, sósav, salétromsav
str. savak állandóan rakítón
Cserő B., Arad. P. A. Jancu 22.

Viktoria

(Cégtulajdonos: FISCHER RUDOLF)

butoppaktár

Cal. Regele Ferdinand 40. sz. alól átköltözött Str. Reg. Marin 9. sz. alá, saját házába. Az átköltözéssel kapcsolatosan az összes raktáron levő árak mélyen leszállított áron szerzethetők be.
Telefon: 7-39.

INSTITUTUL DE ARTE GRAFIC SI FABRICA DE CONFECTIUNI DE HARTIE

CARTEA ROMANEasca S. A.

SUCURSALA CLUJ. CAL. DOROBANTILOR 15-16.

Tipografia:
Execută cu deosebită îngrijire tot felul de imprimate pentru Banca, Industrie și Comerț, precum: Hârtie și Corespondență, Facuri, Plăți, Cărți poștale, Circulari, Prețuri curente, Registre, Cărți de adresă, Cărți de vizită, etc. De asemenea execută tot felul de imprimate pentru Autoritățile publice, Broșuri, Publicații, jurnale de orice fel, Reviste, Ziare, etc.

Liniaura mecanică:
Execută cu acuratețe și exactitate tot felul de Liniaura pentru Registre speciale de Contabilitate pentru Banca, Industria și Comerț, etc.

Legătoria:
Leagă tot felul de volume, Cărți, Broșuri, Planuri, pentru Biblioteci și Particulari.

Fabrica de confecțiune de hârtie: Produce: Registre p. Contabilitate, tot felul de caste pentru Școala, Blocuri p. desen, Carnete, Plicuri, Hârtii liniate etc.

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszer közlésnek egy szö 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 50 lej. Allastkeresőknek 30 százalék kedvezmény. Apóhi detesek díja előre fizetendő. Jelzés levelet csak úgy továbbítunk, ha portó bélyeg melléke van. Eljegyzési harc díja 250 lej, előfizetőknek 150 lej.

Keresünk ...
Ajalatokat Uj Kelet kiadóhivatalába ...
Sz. m. n. t. a. v. a. j. i. e. r. e.

Eladó egy kiváló hangos mesterhegedű. Cim a kiadó a.

Egy érték a szép szőfer tóra eladó. Ajánlatokat a kiadóhivatalba ovábbít. 3678

Belvárosban két szoba, konyha, fürdőszoba, mod. n. k. s. azonnal átad. Cím: kiadóba leadni. 3674

Hunwald
Cim, Str. Vlahuta (v. t. Bolyai-u.) 3. Telefon 1-47 szám

Majhullás
és a korpa elegerőbb sz. az "Egg-Petrol"
A győztes ritóron és dr. g. n. b. n.

Butorozatlan nagy azódi k. r. s. k. belvárosban. Cim a kiadóban.

Román, nemet és h. b. r. g. k. ad. diploma. Cim a kiadóban.

Butorozott szoba italogas latembernek, "fürdőszoba használat, azona"

Komár, magyar gyors és gépiróbi állás keres. Cim a kiadóban.

Egy-két urfiány int. lig. n. s. család a belvárosban külön szobában, fürdőszobában használat, azona

Bizalmi állás keres helyen a g. d. j. as p. n. z. t. r. o. k. k. i. t. t. b. n. e. t. b. e. s. z. e. Cim a kiadóban.

Columbia gramofon és lemezek
Révész Ernő, Targu-Mures.

KÁROLY és ANNA

Írta: Leonhard Frank

— KIS REGÉNY —

Fordította: Gaál Gábor

Anna készségesen válaszolt a férfi kérdéseire. Elmondta, hogy egy dobozgyárban dolgozik, ennyi és ennyi bért s nálal beszél még a genárium elkerült virágjait tépte le.

De ezután már nem volt semmi dolga. Már csak a lefekvés következett. Hálával az ablak párkányhoz támaszkodott.

Olyasféle feszültség keletkezett, mint azok között a szerelmes párok között, akiket még nem a bizalmasság kapcsol össze s véletlenül valami szobába kerültek egyedül.

— Összesen harmincöt pfennigem van — mondta a férfi hirtelen kitérő vidámsággal.

— Anna az ujjával sejtette:

— Ott a diványon alhat, — de kezével tüstént visszaféltáskodott a párkányra.

Midőn Károly tekintetével a diványról visszasiklott Annára, akkor az már a fehérműszekrény előtt állt. Kiválasztotta a legszebb lepedőt és az ágyból áthuzott egy vasközt.

— A legjobb, ha a falhoz állítjuk.

Körösen tolták a diványt a falhoz.

Anna lehajolt, kitérgetni az ágyneműt, egészen úgy, ahogy Károly ezer és ezer kilométer messze még a pusztában látta.

— Előttöm a lámpát, — mondta Anna, amikor már sötét is volt a szobában.

Vetődés közben Károly egy mozdulat közben megállt s felfigyelt a szobában uralkodó egész halk neszre. Anna is megállt tüstént, egymásra vetett lábszárrakkal, két kezével a már félig leteuzott harisnyán.

Amidőn már Károly feküdt karjával a feje alatt, figyelő nyitott szemekkel s egy kis ideig semmit sem észlelt, megkérdezte:

— Fekszel már?

Még egyszer kérdezte, Anna igenjéből érezte, hogy az is nagy, nyitott szemekkel éber.

A nagyváros fátvólos lármaja s távoli és közeli sötét bugások állottak körül a szoba mély csöndjénél.

Félve a neszek irim voltától, Anna meg se moccant az ágyban. Csak amikor észlelte a férfi lélekzetvételének gyengülését, akkor változtatott óvatosan már kényelmesen fekvésén.

A házatört már hónapok óta nem aludt tisztán ágyban. Lábizmai remegtek s megerőltetésből, Polyónastok, villogó, széles vízfelületek, sziklameredélyek sötét erdők, végtelen fehér országutak s más részletei utának remegtek föl benne, mint egy ezer darabra vágott és összevissza ismét összerakott termézetű film.

És ekkor, bizalmasan és megrökönytetten hazai táj merült fel az álmodónak szemében, mint tíz éves gyerek, úgy mint egykor, apjával kifelé a városból keresztül a mezőn a szomszéd faluba, mely a vasárnapi reggel frissességével levegő dombok közt feküdt.

Betérnek egy falusi vendéglőbe s egy öreg fa alatt ülnek. Mellőlük egy tarka, sokvirágú kert. Odakünn egy öreg paraszt megy keresztül a vasárnapi bekésségű falusi úton. Üdvözlőket.

Károly ania a vendéglős lányával tréfál. Megfogja a karját.

— Nem szabad hozzányúlnod, — mondja Károly — hiszen ez Anna.

Az ania tüstént visszavonja a kezét. Ekkor a vendéglős lány Károly vállára teszi a kezét s anyáskodó mozdulattal tolja elje a magas poharat tejfel.

A boldogság nyugodalmis érzése enyhi ki az álomból.

Anna alszik.

Károlyt pedig hirtelen a legdrágább feladtság érzése raeadia meg: s az álomban lélekző ember misztériumát

hallgatja. Hála és köszönet tölti el a szívét.

3.

Richard a tábori ágyon ül a kunyhóban. „Ide figyelj”, — és csücsöríti a száját és utánozza Károly előtt, hogy a gázfőző odahaza hogy fűtött.

A vonat feketén robog be a síkságra és vékony vonalként folódik fel a horizontra a zöld alapszín keresztül. Károly a lekormányos hosszan elnyújtott, távoli, alig észlelhető fűtőt hallgatja, mely Richard óvatosan csücsörített szájából hallik és felnyitja a szemét.

A szobán reggeli nap feküdt. A gázfőzőn, amelynek eldugult égője monoton fűtött, egy alumínium lábas állott, tele gözölgő vízzel a kávéhoz. Anna üresen állt, hátravetett takaróval.

— Négyet! Hisz mindig csak kettő kellett!

A pék beleásott a kezével a nagy halom szteménybe és két barna ropogós szemlye után kutatott.

— Most egyszerre négyet?

A hirtelen öröm Anna belsejéből egy mosolyt hozott fel elpiruló arcára: két fehér fogora ceyenletesen magas volt.

Annának felszínű archöre volt, mint aminő a vörös hajnaknak szokott lenni s bár süni hajában alig észrevehetően rézgett a vörös, orra és szemé körül neki is be volt szörva az arca szépségével.

Idegesen mozgékony kezei, elvékonyulva az éveken keresztül folytatott dobozgyári munka százezer fogásától, egészen olyanok voltak, mint a fálag deracínált asszonyoké, akik évszázados és fáradt mult ivadékai.

Anna testmagasságához mért kissé magasabb cipőben bujtak meg, ami egyáltalán volt. Midőn Anna, kezében a magas, színtűlt, telt fehérszínű kőkorsóval, a konyhaijtót benvitotta — kerek és formás teste, megőrizve az öltözékesség természetes ártatlanságát, állított a vékony női ruhán — Károly a gázfőző fölé volt hajolva.

Ezt már akkoriban megakartam csinálni, — gondolta, Anna jelenlétének a hatása azonban olyan erős volt, hogy a gondolatot, amely e pillanatban érzése számára egyáltalán nem volt hazugság, nem mondta ki.

Anna olyan ünnepesen díszes volt, mintha virágokat venne.

Károly az asszonyra meredt, aki frissen és telehőren az aitorámájába állt s hatása alatt nyitott ingét akaratlannul is összehúzta barnán sötétlő, izmos, feketehajás melé fölött. Még nem volt rajta kabát, csak nadrág és deréköv. Fehér inge összevissza volt gyűrve. Ezt az ingét napokkal ezelőtt öltöztetése mosta ki, amikor egy folyóban fűdött és a napon szárította meg.

Bár Károly borotvált és tisztán volt, lenye mégis a folyók és az erdők s a hosszú, hosszú ut vad leporától árasztotta. Így került a civilizációba, amit négy fal, egy ágy és Anna jelentettek.

Anna jó reggelt köszönt s a hangja teljesen olyan volt, amilyen a lárása, a teste, a szája, amilyen az egész lenye.

A mozdulat, ahogy a korsót letette, meghelva, mert a szemlyés csomag ugyanazon a karján volt, egész testét érvényre juttatta.

A kávézó asztalát leürítve, mint egy meghitt ünnepre, terítette meg. A terítés után még egyszer át nézte az egésztest s végül még a két párnit szerviztát hajtogatva ki gondosan. Mindezt a férfi az ablak előtt nézte végig.

A megelőző est nyomasztó sulya elűnt. Anna egészen megváltozott, mintha éjszaka alvás közben véletlenül annak az érzésnek a birtokába került volna, hogy legyőz kész az életre.

Károly tekintete állandóan követte. S amidőn Anna el akart menni előtte,

hogy levegyen egy virágos, díszes poharat, már nem tudta halasztani, de szavakat se talált kérésének.

Anna teste úgy remegett meg az ölelésben, mint az erdei fa, mielőtt rákezd a vihar.

A férfi karja még a nyaka körül volt, amidőn leereszkedett a székre:

— Egyet előbb!

Károly kihallotta ebből az ígéretet.

Anna elkészítette a kenyeret és tekintetével kísérve nyújtotta át. Ő maga nem tudott enni. Őlbe tett kezekkel nézte a férfit.

— Milyen keskeny kezeid vannak! Mint egy Enom dámának...

Anna zavartan kelt föl és lépett az ablakhoz.

Az izgalom és folytott készülődés mosolyára Károly hozzá lépett lassan és átölelte. Mozdulatlanul álltak. Egymást tartották.

S még akkor sem, amikor a férfi fel emelte tekintetét és rátalált a remegve nyíló ajkakra és elvette többször egymásután, akkor se beszéltek egy szót sem.

A ruha vékony szövete erősen feszült Anna mellén és vállán. A férfi kigombolta a gombokat.

Az ing szalagjait erőfőnül mosolygva maga Anna oldotta meg s miközben az ing omlott, omlott ő maga is a férfi elé. Az ágyban a fehér lepedőn szelthé feküdt a napfény.

Károlyt azalatt, míg párat hátrafelé lépett, mélyen megrökönytetta az a jötekonyság, hogy vannak ajtók illetve, hogy van egy ajtó, kulccsal és lakattal, amely bezárható.

Azután ismét Anna előtt állt, ki a napfényben feküdt és megvult győződve, hogy a szerető odaadásának bizonyosságánál nincs boldogabb érzés az egész világon.

Károly a bizonyosság e boldogságában mindaddig vár, míg Anna elárasztva a férfi pillantásaitól, felbontant, mint a pisztráng és magához vont a férfit.

A hat roskadozó hátsó- és oldal-épületben, melyek együttesen három udvart, illetve egy összefüggő házfőmböt képeztek, több mint száz munkásfalad lakott, a háborus sors száműzöttjeiként, akikre ugyanazt a szenvedést, ugyanazt a szűkséget, ugyanazt a kenyeret és ugyanazokat a betegségeket kényszerítette az idő.

A csecsemők sírását, mely mint a békakurutyulás a kákában itt is és ott

is felhangzott s néha percekig tartott, de hosszabb időre egyszer sem hallgatott el, ezen a vasárnap reggelen valamely szájharmonika mindenféle nótái is kísérték.

Egy növényben levő leány kiugrott az ágyból, megnyomta a hasító élességet kerékrácsengőt, mely a nyitott ablak párkányán feküdt és a fölére tette a kezét.

Pár pillanattal később a nyitott ablakkal szemben megjelent egy másik növényben levő leány, megnyomott az is egy kerékrácsengőt és hasonlóan te-
szfonkakvőlökká formálta át a kezét:

Itt Elfi!

— Itt reggelt, Elfi! Itt Alma! Jól aludtál?

— Ah, te vagy az Alma! Szép töled, hogy felhívtál.

A barátnők ugyanazon az emeleten laktak s e telefonátgatás közben egymás szeméibe néztek. Az udvar csak öt méter széles volt.

— Mit veszel föl ma, Alma? Én a két veszem föl.

— Mindárt gondoltam, Én ma a sárgát választom.

Mindégynök egy vasárnapi ruhát volt. Hogy a garderobjukat növeljék, néha cseréltek.

— Azt hiszem, ma este mi moziba megyünk... Miféle rettenetes mellékzörei lesznek?

Egyik negyedük emeleti szobában, ahol Anna barátnője lakott, aki ma már többször kiállt se hiába Anna ablakára, forgott a fekete kaucuk-lemez és harsogta azt a katonai indulót, amelynek ütemeire milliók mentek a háboruba.

Veszek házakat Németországban

főleg B. elmben „Schwartzkopf” meg-támasztás s. i. s. Mór Rimóczi szállítást vállal. Cluj, pályaudvarral szemben. — Telef. n. 864. Sürgeylelm. „Probrute”

Szörme mikádó Lei 4000

Átmeneti kabátok Bőrkabátok

Neumann M. Gluj
férfi- és fiuruha-áru-
háza Főter 14.

DIE SCHRIFT

Martin Buber, Franz Rosenzweig
németnyelvű klasszikus
bibliafordítása

Eddig 7 kötet jelent meg.

1. In Anfang. — 2. Namen. — 3. Er ist. — 4. In der W. — 5. Rede. — 6. Jehoschua. — 7. Richter. — F. noni papíron, szép világoz nyomás. Díszes mindeu zsidó könyvtárának.

Az I, II, III, V, VI könyv á 180, a IV, VII á 150 L.

Megrendelhető az Uj Kelet könyvosz-tálya útján. ■ Kérjen prospektust!